

DØVES TIDSSKRIFT

UTGAVENUMMER 1 | 2025 | ÅRGANG 106

**Valgkomiteens innstilling til
Landsmøte 2025**

SIDE 18

**Lysistrata: Kvinner krever
fred nå**

SIDE 30

**Språkmiljø for døde
innvandrere**

SIDE 32

INNHALDSFORTEGNELSE

LEDER

NDF i en urolig tid

Side 3

NYTT FRA NORGES DØVEFORBUND

04

Støtt NDF og kjøp flotte produkter

Side 4

Medlemskontingent

Side 5

Voksende medlems- tall hos NDF

Side 5

Kaptein Sabeltann og Havets Hemmelighet blir tegnspråktolket

Side 6

Ny ungdoms- konsulent hos NDFU

Side 7

Hederspris til Victor S. Aksdal

Side 7

SV ønsker å styrke rettigheter for døve og tegnspråklige

Side 8

INFORMASJON

Skoletreff for elever og ansatte i Tr.heim

Side 9

10

Bistandsarbeid for døveforbundet i Tanzania

Side 10

NDF deltar i TV- aksjonen – 19. okt

Side 11

Seminar for tegn- språklærere fra lokalforeninger

Side 12

NYTT FRA LOKALLAG

Nettverkssamling for døve og hørsels- hemmede

Side 14

Julebordshelgen i Svolvær

Side 16

LANDSMØTE 2025

18

Informasjon fra valgkomiteen

Side 18

Innstilling til NDFs valg i 2025

Side 19

STIFTELSEN DAM PROSJEKT

Fagdag for tegn- språkproduksjon i Sandefjord

Side 26

Karriereveiledning på tegnspråk har vært en suksess!

Side 29

TEATERANMELDELSE

Lysistrata: Kvinner krever fred nå!

Side 30

FAGARTIKKEL

32

Språkmiljø for innvandrere

Side 32

NYTT FRA NORGES DØVEFORBUNDS UNGDOM

NDFU-styreseminar i Trondheim

Side 36

NDFU og NDF deltok på to europiske seminarer

Side 37

SPØR ADVOKATEN

Fra Norge til Tanzania – kamp for døves rettigheter

Side 38

LESERBREV

Et sjeldent tilfelle

Side 39

En hilsen fra redaktøren

Linda Kvaksrud Hansen
Redaktør

Nytt år betyr nye muligheter. Vi håper dette nummeret både informerer og engasjerer deg som leser.

I denne utgaven kan du blant annet lese en teateranmeldelse av Lysistrata på Teater Manu – en forestilling som har vekket stor interesse og fått publikum til å le og reflektere.

I tillegg presenterer valgkomiteens innstilling til landsmøtet i 2025, hvor viktige veivalg for Norges Døveforbund skal tas.

Landsmøtet er en unik mulighet for deg som medlem til å påvirke organisasjonens fremtid, og vi oppfordrer alle til å delta og gjøre sin stemme hørt.

Vi har også en gledelig nyhet å dele – NDF opplever økende medlemstall! Det er spennende å se at stadig flere ønsker å støtte fellesskapet og bidra til å styrke tegnspråkets plass i samfunnet.

Takk for at du leser Døves Tidsskrift!

LEDEREN HAR ORDET

NDF i en urolig tid

Vi lever i en urolig tid, både i Norge og verden. USA gjennomgår radikale omstruktureringer i statsapparatet. Landet har trukket seg fra Parisavtalen og WHO og truer med å trekke seg fra både NATO og FN. USAID kuttet. Alle snakker plutselig om sikkerhetskonferanse i München, da USA kritiserte Europa og rakte ut en hånd til Russland med påfølgende møte i Saudi Arabia der Russland og USA forhandlet over hodet på Europa. Ukraina og Europa stod rasende igjen på sidelinjen. Fremtiden til Ukraina er nå svært usikker. I skrivende stund forhandles det om den ene avtalen etter den andre. Når Døves Tidsskrift lander i postkassene, er nok en eller annen avtale på plass, men ting skjer så fort at denne lederen måtte omskrives flere ganger.

Samtidig krangler Danmark og USA om Grønland, og det er økende bekymring for at USA kan annektere Canada. Og jeg har ennå ikke nevnt krigen i Midtøsten. Eller situasjonen i Kongo. Vi kan vel alle være enige om at vi lever i en urolig tid.

Også i Norge merkes uroen. Verdenssituasjonen skaper usikkerhet blant politikerne. Etter 3,5 år i regjering har Senterpartiet og Arbeiderpartiet gått hver sin vei på grunn av uenighet om Norges tilknytning til Europa – spesielt spørsmålet om EUs fjerde energi-markedspakke, også kjent som EUs ”ren energi-pakke”. Dette førte til at Norge fikk en ny regjering et halvt år før valget. Arbeiderpartiet styrer nå alene frem til valget.

Hva betyr dette for døve, hørselshemmede og tegnspråklige? Vi blir også påvirket. I en artikkel på TV 2 den 28. januar kritiserte SV og FFO regjeringen for fortsatt å ikke ha innført FNs konvensjon om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne (CRPD) i norsk menneskerettslov. For noen måneder siden lovet stortingsrepresentant Lise Christoffersen (Ap) at dette skulle inkluderes i Arbeiderpartiets stortingsprogram for det kommende valget.

Christoffersen er en kjent støttespiller for funksjonshemmedes organisasjoner, inkludert NDF. Hun støttet forslaget, men det var tydelig at det ikke sto på dagsordenen så lenge Arbeiderpartiet regjerte sammen

med Senterpartiet. Men hva med en ren Arbeiderpartiregjering? Bare seks dager etter regjeringsbruddet med Senterpartiet – og åtte dager etter TV 2-artikkelen – kunngjorde Arbeiderpartiet at de nå vil innføre CRPD i norsk menneskerettslov.

Dette var én av mange nyheter i en hektisk periode, blant annet om strømavtalen, ulike sikkerhetsavtaler og andre viktige saker. Kan det være at Arbeiderpartiet nå har større frihet til å føre sin egen politikk?

CRPD vil ha en positiv effekt for døve, hørselshemmede og tegnspråkbrukere. Men det er en annen sak som påvirker oss enda mer: NOU-en Tegnspråk for livet. Denne utredningen inneholder 65 tiltak som vil bety et gjennombrudd for døve, hørselshemmede og tegnspråkbrukere. Den ble lagt fram i juni 2023 – snart to år siden. Høringsfristen gikk ut i januar 2024, for over ett år siden, men tiltakene lar fortsatt vente på seg. NDF har purret på dette både hos departementet og på Stortinget flere ganger.

Den 26. november 2024 fremmet SV et representantforslag i Stortinget som pålegger regjeringen å løfte fram NOU-en. I TV 2-artikkelen der FFO kritiserte regjeringen, ble manglende handling rundt Tegnspråk for livet trukket frem som et eksempel på passivitet.

Man kan håpe at den urolige situasjonen i verden, Europa og Norge motiverer Arbeiderpartiet til å gjennomføre sin egen politikk – ikke minst for å vinne valget i september. Det vil i så fall påvirke døve, hørselshemmede og tegnspråkmiljøet positivt. Vi må håpe at innføringen av CRPD i menneskerettsloven ikke blir det eneste en ren Arbeiderparti-regjering gjør for døve, hørselshemmede og tegnspråkbrukere.

Vi fortsetter å jobbe for tegnspråk, også i urolige tider. I urolige tider er det viktig at vi bevarer vår mentale helse og ikke bruker unødige krefter på å uroe oss. Og vi i Norges Døveforbund er heldige som har hverandre. Bruk din forening! Møt opp på samlinger og treff andre mennesker som du kan snakke med. Å være sosial er den beste medisin mot uro.

Døves Tidsskrift

Utgavenummer 1
Årgang 106
2025

Ansvarlig redaktør
Petter Noddeland

Redaktør / design
Linda Kvaksrud Hansen

Trykk
TrykkPartner AS

ISSN
0332-6942

Utgiver
Norges Døveforbund

Adresse
Grensen 9, 0159 Oslo

Forside

Lysistrata: Kevin Eide Edvardsen,
Aino Hakala, Dawn Jani Birley, Yasmin
Finskud Hermansen, Issac Emanuel S.
Jacobsen og Ronny Patrick Jacobsen

Fotograf

Tomas Kold / Teater Manu

Leserbrev til Døves Tidsskrift

Ditt bidrag er viktig for oss. Å sende inn et leserinnlegg er en fin måte å dele dine ideer og engasjere deg med andre medlemmer.

Det kan være om dine tanker, meninger, det du er opptatt av, eller din syn på en eller flere saker – dine innsikter og perspektiver er det som gjør vårt felleskap rikt og mangfoldig.

Send teksten din, med portrettbilde på e-post til redaktør, Linda Kvaksrud Hansen, linda@doveforbundet.no.

Petter Noddeland

Støtt Norges Døveforbund – kjøp flotte produkter!

Norges Døveforbund har lansert en spennende salgsaksjon. Alle kan kjøpe flotte og nyttige produkter samtidig som man støtter en god sak! Handlenett, turkopper, kalendere, t-skjorter og bøker – alt til inntekt for vårt viktige arbeid for døves rettigheter og fellesskap.

Disse produktene selges gjennom våre lokale foreninger, og mesteparten av overskuddet går direkte til det lokale arbeidet. Ved å handle støtter man ikke bare Norges Døveforbund, men også sin egen lokale forening og aktiviteter der.

Hvorfor kjøpe fra oss?

Når du kjøper disse produktene, bidrar du ikke bare til å finansiere våre aktiviteter og prosjekter, men du støtter også de lokale foreningene direkte. De fleste av inntektene fra salget går tilbake til våre lokale grupper, som bruker disse midlene til å arrangere tegnspråkkurs, sosiale aktiviteter, og andre tiltak som fremmer døvekultur og inkludering.

T-skjorter: Uttrykk din stolthet over tegnspråk og døvefellesskapet med våre unike design som både er morsomme og meningsfulle.

Handlenett: Perfekt for treningstøy eller handleturer når du er på farten. Med stilige design som viser ditt engasjement for tegnspråk. Nettet har både hank og seler slik at du også kan bruke det som ryggsekk. Perfekt for tegnspråklige. Tykk økologisk bomull i god kvalitet.

Turkopper: Ta med på tur eller bruk hjemme. Disse koppene er både praktiske og en fin måte å vise støtte til Norges Døveforbund. Tegnene på koppen sier kaffe og te. En morsom samtalestarter tror vi.

Kalendere: Våre kalendere er ikke bare nyttige for å holde styr på dagene; de er også en kilde til inspirasjon med bilder og tegn. Hver måned har også en QR-kode som man kan lese med mobilen for å lære noen aktuelle tegn for hver måned.

Bøker: Fra lærebøker til tegnspråk til bøker om døves historie og kultur, vårt utvalg er rikt for de som ønsker å lære mer eller gi en meningsfull gave.

Tilbakemeldinger er viktige

Vi er i en periode der vi ønsker å lære og forbedre oss. Derfor er vi svært interessert i å høre fra deg. Hvordan kan vi gjøre våre produkter bedre? Har du forslag til nye produkter eller forbedringer av eksisterende? Send oss gjerne dine tilbakemeldinger! Dette gir oss verdifull innsikt og hjelper oss med å utvikle oss i tråd med våre medlemmers behov.

Gjennom å kjøpe disse produktene, støtter du ikke bare en god sak, men du blir også en del av et fellesskap som jobber for likeverd og inkludering i Norge. La oss sammen vise at tegnspråk og døve rettigheter er viktig – et handlenett, turkopp, kalender, t-skjorte eller bok av gangen!

Medlemskontingent

TEKST Bibbi Hagerupsen og Vegar Botn

Norges Døveforbund har fått et nytt medlemssystem så teknisk er det mye som skal på plass. Hvis du ikke har fått regning fra oss, ta kontakt!

Vi vil gjerne bruke anledningen til å minne på hvorfor det er viktig å være medlem i NDF:

Vi jobber for at flere skal kjenne til tegnspråk og øke synligheten til tegnspråk.

Ikke glem oss når regningen kommer! Takk for at du er med og støtter arbeidet vårt.

Vi gjør en viktig jobb med politisk arbeid for døve og hørselshemmede i Norge. Og jo flere vi er jo mer makt har vi sammen.

Vi trenger støtte for å drive arbeidet vårt. Medlemskontingent og økonomisk støtte basert på antall medlemmer er av våre viktigste inntektskilder.

PS: Kjenner du noen som fortsatt ikke er medlem? Hva med å gi et medlemskap i gave? Da gjør du en god gjerning både for oss og for dem.

Vi jobber for at døve og hørselshemmede skal ha det bedre sosialt.

Voksende medlemstall hos Norges Døveforbund

TEKST Bibbi Hagerupsen

Hvert år får Norges Døveforbund nye medlemmer, og per 31. desember 2024 hadde vi registrert 2 413 medlemmer. Så langt i år har vi sett en rask økning i medlemstallet, og per 24. februar har vi fått 85 nye medlemmer.

Blant lokalforeningene har NDF Oslo hatt størst medlemsvekst med 25 nye medlemmer, etterfulgt av Akershus Tegnspråkforening med 11 nye

medlemmer og NDF Møre og Romsdal med 10 nye medlemmer. Andre lokalforeninger som har fått nye medlemmer inkluderer NDF Stavanger, Bergen

Døvesenter, NDF Innlandet, NDF Trondheim og NDF Telemark.

Felleslegatet har som formål å stimulere døve til aktiv deltakelse i samfunnet.

Dette kan gis som økonomisk støtte til døve, til en organisasjon som arbeider aktivt for døve, eller på annen hensiktsmessig måte.

Søknadsfrister: 15. januar og 15. august.

Spørsmål: info@felleslegatet.no

Søknadskjema: <https://unifor.no/stiftelser/felleslegatet-for-dove/>

Kaptein Sabeltann og Havets Hemmelighet blir tegnspråktolket

Forestillingen blir tegnspråktolket i Kristiansand Dyrepark, 12. og 14. juli. Forestillingen passer for barn fra 3 år og oppover, og starter klokken 23:00 og avsluttes rundt 00:30.

For å bestille billetter med tegnspråktolk må du sende en e-post til post@dyreparken.no.

Skann QR-koden og les mer om forestillingen.

Ny ungdomskonsulent hos Norges Døveforbunds Ungdom

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

Federico Gianasso fra Oslo startet som ungdomskonsulent (70 % stilling) i Norges Døveforbunds Ungdom (NDFU) 1. februar i år.

Federico er født og oppvokst i Torino, Italia. Han møtte en norsk kvinne, flyttet til Norge, og sammen har de en døv sønn på seks år. Han jobbet først i ni år på Vetland skole før han ble daglig leder i Døves Frivilligsentral, en stilling han hadde i to år.

Federico brenner for ungdomsarbeid og startet allerede som 16-åring i en ungdomsklubb i Italia. I Norge var han nestleder i PAFF, en ungdomsklubb i

Oslo, fra 2017 til 2019, og deretter ungdomskonsulent fra 2020 til 2024. Han forteller at han ser frem til en spennende rolle som ungdomskonsulent i NDFU.

Vi ønsker ham hjertelig velkommen og ser frem til å ha ham med på laget!

Hederspris til Victor S. Aksdal

TEKST Elisabeth Frantzen Holte

Victor Sig. Aksdal, født 13. februar 1935 på Askøy, har vært en sentral skikkelse i det norske døvemiljøet. Han begynte å jobbe i Døves Trykkeri AS i 1974. Etter Albert Breiteigs plutselige bortgang fikk han en krevende oppgave, men han tok utfordringen og videreutviklet trykkeriet på en god måte.

I tillegg har han vært styremedlem i Døves Forlag AS og styret for Konows Senter (Døves alders- og sykehjem i Bergen).

For sitt engasjement og arbeid mottok han hedersprisen fra Norges Døveforbund under landsmøtet i Oslo 2.-4. november 1998.

På hans 90-årsdag hedret Norges Døveforbund ham med en blomsterbukett som en anerkjennelse for hans innsats for døvemiljøet.

Petter Noddeland, generalsekretær holder NOU: Tegnspråk for livet. FOTO: Jenny Karlsson

SV ønsker å styrke døve og tegnspråklige sine rettigheter

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

I slutten av november 2024 sendte 4 representanter fra SV inn et representantforslag til Stortinget der de ba regjeringen om å lage en handlingsplan for å styrke døve og tegnspråklige sine rettigheter.

I representantsforslaget tok de opp 6 punkter:

1. Sørge for opplæring i tegnspråklige miljøer
2. Sikre tidlig tilgang til tegnspråk
3. Styrke kvaliteten i opplæringen
4. Heve tegnspråkkompetanse
5. Sikre tilgang til likeverdige tjenester
6. Forskning og dokumentasjon

Saken var hos Familie- og kulturkomiteen i Stortinget til diskusjon, og komiteen har blitt enige om en ting – det er at tegnspråklige læremidler skal styrkes. Vi i Norges Døveforbund ønsket at de andre punktene også ble tatt med i handlingsplanen. Vi skal jobbe hardt for å få det til. Det blir blant annet møter med kultur- og likestillingsminister Lubna Boby Jaffrey i løpet av våren. Vi holder dere oppdatert om saken, så følg med i våre kanaler.

Du kan lese mer om representantsforslaget her: <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Representantforslag/2024-2025/dok8-202425-027s>

Skann QR-koden for å åpne lenken.

Årets største skoletreff for elever og ansatte fra Trondheim offentlige skole for døve og A.C. Møller skole 11.–13. april 2025

TEKST / FOTO Tone Kristin Røthe

Skolebygget. Bildet er tatt med tillatelse fra Døves Museum.

Komiteen kommer med siste oppdatering om skoletreffet. Informasjonen blir også lagt ut i egen Facebook-gruppe.

Viktig informasjon:

Ta kontakt med Tone Kristin på e-post for å få bookingkode hos Royal Garden hotell i Trondheim. Send en e-post til trondheimdoveskolen@icloud.com. Det er også på grunn av brann-sikkerheten.

Program for hele helgen:

Fredag:

Ankomst

Kl. 15.00–18.00:

Henting av festmiddagsbillett i lobbyen på Royal Garden. Ved problemer, kontakt Tone Kristin på e-post: trondheimdoveskolen@icloud.com.

Kl. 18.00–01.00:

Uformelt treff på Royal Garden.

Lørdag:

Vi har fått tillatelse til å besøke hele Rødbygget og Vaskeriet. Besøket deles opp i flere grupper på ca. 25 personer per gruppe. Ønsker du å være med på omvisningen, møt opp i skolegården ved Rødbygget kl. 10.30.

Omvisning i Rødbygget og Vaskeriet:

Åpningstid: 11.00–14.00

Lørdagskafé i Rødbygget:

Åpningstid: 11.00–14.00/15.00

Døvemuseet – inngangsbillett:

Voksne: kr 100,-

Honnør/student: kr 80,-

Barn under 16 år: Gratis

Åpningstider for Døvemuseet:

Fredag: 10.00–16.00

Lørdag: 11.00–16.00

Søndag: 12.00–16.00

Forhåndskjøp av billetter til Døvemuseet:

<https://norsk-dovemuseum.no>

Lørdag kveld:

Kl. 17.00:

Oppmøte for gruppebilde.

Kl. 17.30:

Velkomstdrink og bildeutstilling.

Kl. 18.00:

Dørene åpnes.

Kl. 18.15:

Festmiddag med eget program.

Søndag:

Frokost og utsjekking

Kl. 11.30–12.30:

Byvandring med historiefortelling.

Kl. 13.00–15.00:

Samling i Døvekirken med kaffe og kaker.

Kl. 15.00:

Avslutning av skoletreffet.

NB! Programmet kan bli endret.

Bistandsarbeid for døveforbundet i Tanzania

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

Norges Døveforbund (NDF) er igjen en del av Atlas-alliansen og satser på nytt på internasjonalt solidaritetsarbeid. Gjennom et samarbeid med søsterorganisasjonen CHAVITA i Tanzania skal NDF bidra til å styrke døve og hørselshemmedes rettigheter.

Fra venstre: Arash Bagharzadeh (prosjektkoordinator, NDF), Dickson Mvyange (generalsekretær, CHAVITA), Camilla Høiberg (nestleder, NDF) og Lupi Mwaisaka (prosjektkoordinator, CHAVITA). FOTO: CHAVITA

– Vi har lenge ønsket å gjenoppta arbeidet med internasjonal solidaritet. Rettighetskampen for døve og hørselshemmede er like relevant i dag, både nasjonalt og internasjonalt. Gjennom Atlas-alliansen og CHAVITA får vi muligheten til å bidra med vår erfaring og kompetanse, sier generalsekretær Petter Noddeland.

Fokus på døve og hørselshemmede kvinners rettigheter

I Tanzania møter døve og hørselshemmede store utfordringer med tilgang til utdanning, arbeid og

samfunnsdeltakelse. Kvinner er spesielt utsatt.

– Sammen med CHAVITA ønsker vi å styrke det tanzanianske tegnspråket, fremme CRPD (FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne) og jobbe for døve kvinners rettigheter. Dette er områder hvor vi i NDF har viktig kompetanse, sier Petter.

Bygger lokal kapasitet

Målet med samarbeidet er å styrke CHAVITA som en ledende organisasjon for døve i Tanzania.

– Vi ønsker å bidra til at CHAVITA blir en sterkere forkjemper for døve og hørselshemmede i sitt eget samfunn. Gjennom erfaringsutveksling og samarbeid skal vi bygge en bærekraftig struktur for å sikre varige endringer, sier Petter.

Norges Døveforbund vet at døve og hørselshemmede møter ulike utfordringer nasjonalt og internasjonalt.

– I Norge har vi kommet langt, men det gjenstår fortsatt arbeid for tidlig tilgang til tegnspråk, bedre tolketjenester og full deltakelse i arbeidslivet. Internasjonalt, særlig i det globale sør, mangler det ofte politisk vilje og ressurser til å sikre grunnleggende rettigheter. Stigma og diskriminering er fortsatt utbredt, sier Petter.

Gjennom samarbeidet med CHAVITA håper NDF å bidra til økt bevissthet og varige endringer for døve og hørselshemmede i Tanzania.

Norges Døveforbund deltar i TV-aksjonen – sett av 19. oktober

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

I år er Norges Døveforbund en del av TV-aksjonen gjennom Atlas-alliansen. Dette er en unik mulighet til å styrke døve og hørselshemmedes rettigheter i Tanzania og bidra til et mer inkluderende samfunn.

TV-aksjonen er Norges største dugnad og samler hvert år inn midler til viktige humanitære formål. I år går innsamlingen til funksjonshemmedes rettigheter i det globale sør, med fokus på utdanning, helse og arbeid. NDFs andel av midlene vil gå direkte til vårt samarbeid med søsterorganisasjonen CHAVITA i Tanzania, som jobber for å styrke døves rettigheter og sikre tilgang til utdanning, arbeid og samfunnsdeltakelse.

Atlas-allianse er en paraplyorganisasjon for åtte organisasjoner av og for mennesker med funksjonsnedsettelse – og de organisasjonene er Norges Handikapforbund, Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon, Norges Blindforbund, Norsk Forbund for Utviklingshemmede, Ryggmargsbrokk- og Hydrocefalusforeningen, Mental Helse Ungdom, Norges Døveforbund og Stiftelsen Signo. Gjennom årets TV-aksjonen den 19. oktober

Det finnes flere måter å støtte TV-aksjonen og NDFs arbeid for døve i Tanzania

Bli bøssebærer – gå med bøsse på aksjonsdagen og samle inn penger i ditt nærområde

Gi en donasjon – bidra direkte via Vipps, bankoverføring eller andre innsamlingskanaler

Arranger en innsamling – bedrifter, organisasjoner og skoler kan starte egne innsamlingsaksjoner

NK TV-aksjonen

Spre budskapet – del informasjon om TV-aksjonen og Norges Døveforbunds arbeid i sosiale medier

Midlene som samles inn til Norges Døveforbund gjennom TV-aksjonen vil gå til CHAVITA og deres viktige arbeid for døve i Tanzania.

Prosjektene fokuseres på:

Styrking av det tanzanianske tegnspråket – Anerkjennelse og bruk av tegnspråk er avgjørende for døves deltakelse i samfunnet

Rettighetskamp for døve og hørselshemmede kvinner – Kvinner møter særlig store utfordringer, og vi vil jobbe for deres rett til utdanning, arbeid og et selvstendig liv

Implementering av CRPD (FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne) – Sikre at tanzanianske myndigheter forplikter seg til å følge internasjonale standarder for døves rettigheter

Ved å delta i TV-aksjonen 2025 kan du bidra til å skape en bedre fremtid for døve i Tanzania.

Bli med på årets viktigste dugnad – sammen kan vi gjøre en forskjell!

Du kan lese mer om aksjonen på <http://tvaksjonen.no>.

Tegnspråklærere fra lokalforeninger deltar i seminar om bord på DFDS-skipet fra Oslo–København–Oslo.

Seminar for tegnspråklærere fra lokalforeninger

TEKST / FOTO Niels Kristensen

Norges Døveforbund arrangerte et seminar fra 10.–12. januar for tegnspråklærere fra lokalforeninger om bord på DFDS-skipet Oslo–København–Oslo. Seminaret var en vellykket og lærerik samling med 19 deltakere fra 8 lokallag.

Oppfølging av handlingsplanen for tegnspråkkurs

Som en del av oppfølgingen av to punkter i handlingsplanen fra landsmøtet i 2022:

3.1.3 Tegnspråkkurs skal være en naturlig del av det daglige tilbudet i organisasjonen og hos samarbeidspartnere. Det skal også legges større vekt på å bruke lærere med tegnspråk som morsmål i undervisningen.

3.2.5 Det skal være bedre organisering av tegnspråkkurs på sentralt nivå.

Historisk utvikling av tegnspråklærerutdanning

Tilbake på 1990-tallet og utover har det vært flere viktige initiativer på ulike nivåer:

1994–96: Nettverkskurs for tegnspråklærere ved Ål Folkehøyskole og kurscenter for døve.

2001: Samarbeid mellom Ål Folkehøyskole og HIST (nå NTNU) om 20 vektall i tegnspråk, med eksamen i Trondheim.

2004: Samarbeid mellom Ål Folkehøyskole og HIST om voksenpedagogikk i tegnspråk 30 studiepoeng, med eksamen i Trondheim.

2005: Samarbeid mellom Ål Folkehøyskole og HIST om tegnspråk og døvehistorie med eksamen i Trondheim.

Nora Sletteng holdt et foredrag om sitt prosjekt i samarbeid med Stiftelsen Dam.

2009/2010: Master i språk med studieretning i norsk tegnspråk.

2010–12: Tegnspråk Ekspress og Påbygg Ekspress ved HIOA (nå OsloMet).

2016: Tegnspråklærersamling i Oslo med fokus på undervisningsmateriell.

I dag: OsloMet tilbyr årsstudium i tegnspråk.

(Årstallene i denne oversikten er omtrentlige og ikke nødvendigvis helt presise)

Tegnspråk inkluderer – et viktig verktøy

Siden lanseringen av kursboken Tegnspråk inkluderer av Jim Vold i september 2020, har den blitt aktivt brukt av tegnspråklærere i undervisningen – blant annet på kveldskurs og bedriftskurs for arbeidsplasser med døve og hørselshemmede. Mange lærere har uttrykt behov for faglig påfyll og erfaringsutveksling med kolleger, noe som var bakgrunnen for å arrangere denne samlingen om bord på DFDS-skipet.

Nora Sletteng fortalte om sitt prosjekt i samarbeid med Stiftelsen Dam, som handler om familier med hørselshemmede barn i alderen 0–3 år. Studien viser at mange foreldre og pårørende har behov for mer kunnskap om tegnspråk.

Faglig påfyll om språkdeprivasjon

Ved ankomst i København fikk deltakerne besøk av psykolog Aurélien Mancino, som holdt et interessant foredrag om språkdeprivasjon blant barn i alderen

0–5 år. Han understreket viktigheten av at døve og hørselshemmede barn får tilgang til tegnspråk så tidlig som mulig. Tidlig språklæring er avgjørende for utvikling av sosiale ferdigheter, empati, språkforståelse, kommunikasjon, sosial forståelse, problemløsning, atferdsmodeller og følelsesregulering.

Mancino snakket også om forskjellen mellom et medisinsk og et sosio-kulturelt perspektiv på døvhet.

Erfaringsutveksling og veien videre

Deltakerne fra ulike døveforeninger delte erfaringer om deres tegnspråkkurstilbud. Noen lokallag opplever utfordringer med å rekruttere tegnspråklærere.

Samlingen viste tydelig at det er et stort behov for flere lignende arrangementer i fremtiden.

Deltakerne fikk besøk av psykolog Aurélien Mancino, og han holdt foredrag om språkdeprivasjon.

Nettverkssamling for døve og hørselshemmede elever på Sunnmøre – og noen ”utenfra”

TEKST / FOTO Tove Glomset

Hele 25 elever fra 1.–10.klasse møttes på Epic, kalt ”Norges råeste trampolinepark” på Digerneset i Ålesund kommune, tirsdag 25. januar.

Elevene er ofte den eneste døve/hørselshemmede på sin skole, eller i sin klasse. Da er det så fint å få møte andre elever i samme situasjon. Kontakten er der med det samme. Noen er nye, andre har møtt hverandre før. Alle er ulike, og unike – men en ting har de felles, de vet hvordan det er å ikke høre alt som blir sagt rundt dem i skolehverdagen. Her er det ingen som sier ”glem det” når man ikke oppfatter. Skuldrene kan senke seg, og man kan kjenne seg trygg på at alle forstår.

Nettverkssamlingen for døve og hørselshemmede elever her på Sunnmøre, har eksistert i mange år. Før var det mest vanlig å besøke hverandres skoler, der skolene bytta på å ta ansvaret for å invitere 5–6 skoledager i året. Etter hvert ble det litt vanskeligere å

organisere dette, da det kom nye lærere til, og nye elever. Det ble færre av de faste lærerne som alltid jobbet med døve og hørselshemmede.

Spjelkavik barneskole er ”forsterka skole for hørselshemmede”, så der er det ansatte som jobber fast med tegnspråkundervisning. Det har derfor vært Spjelkavik som har organisert treffene de siste årene. Vi opplever at elever som er ferdige i grunnskolen, og har begynt på videregående skole, ber om å få lov til å være med videre i nettverket. Elever utenfor Sunnmørsregionen har også hatt ønske om å delta, og slikt sier vi ikke nei til. Alle døve og hørselshemmede elever er velkomne.

Heldige oss som får låne lokalene til NDF Møre og Romsdal gratis når det trengs.

Teater Manu har besøkt oss flere ganger, og hatt forestilling for elevene ved Spjelkavik barneskole. Da har vi invitert nettverket til å delta sammen med oss.

Vi har også et fint samarbeid med DNT Sunnmøre (Den norske turistforening), der vi har fått være med på aktiviteter som kajakkpadling, natursti, matlaging på bål osv.

Vi tenkte det kunne være kjekt å dra på andre aktiviteter også, men det koster – og skolene har som kjent sjelden penger til det.

I fjor bestemte vi oss for å prøve å søke om penger fra NDF Møre og Romsdal, og HLF Sunnmøre. Stor var gleden da vi mottok penger nok til å dra både til Epic og Bybadet. Dette ble en stor suksess alle ønska å gjenta!

Da var det bare å søke på nytt i år.

Trenger vi å si at jubelen sto i taket da NDF Møre og Romsdal ga oss hele 10 000 kroner? De mener at dette er et veldig godt tiltak opp mot barn og unge! HLF Sunnmøre har også vært svært positive til tiltaket, så vi venter spent på svar på årets søknad.

Glade barn hopper ned i skumbasseng full av skumputer.

Endelig kom dagen for turen til Trampolineparken igjen. Bare blide og glade ansikter å se overalt. For noen var det kanskje første gangen de så tegnspråk? Første gangen de så andre barn med høreapparater eller CI?

De fleste elevene kan ikke tegnspråk, og mange har ytret ønske om å få lære. Noen lurer på hvor de kan få lære det?

I en hel time hadde vi Trampolineparken for oss selv. Noen hoppa og løp konstant, mens andre tok skravlepauser i allerede etablerte – eller nye vennskap. Varme og svette ble nok alle. Nå var vi både tørste og sultne, så da ble det lunsj på Braud Bakeri vegg i vegg med Epic. Der trylla de ansatte fram nydelige hamburgere med tilbehør til alle elevene.

Uten tilskudd fra våde gode hjelpere, NDF Møre og Romsdal, og HLF Sunnmøre, hadde ikke dette vært mulig. Vi er takknemlige!

Vi håper også at flere steder i landet kan ta inspirasjon fra dette, og se på dette som en fin mulighet for disse elevene til å få blir kjent med hverandre.

Å ha en venn som også hører dårlig, er å ha en venn som forstår

Agnes synes det er kjekt å samles og gjøre morsomme ting sammen.

Her har alle respekt for at man ikke alltid hører hva som blir sagt, sier hun.

Ihne Mari er helt enig. Hun kjører hele 2,5 time en vei for å få være med på nettverkssamlingene, og det er verdt det sier hun med et smil.

Folk forstår her, legger hun til.

William sier det har vært kjempegøy å hoppe på Epic! ”Jeg lærte til og med en stor gutt hvordan han skulle hoppe ned i putebassenget!”, sier han ivrig.

Venner for livet? <3

Sarah Elisabeth kan fortelle at hun gleda seg så veldig til nettverkssamlingen, at hun gikk til skolen altfor tidlig i dag. ”Det er så gøy å være sammen med andre døve!”

På spørsmål om hvordan dagen har vært, svarer Anna kontant, ”Gøy!”.

Mathilde og Oliver nikker enig. Mathilde forteller at hun alltid gleder seg til nettverkssamlingene, for der får hun møte andre barn med høreapparater og CI. Oliver nikker og sier at dagen har vært ”veldig fantastisk, og med masse kule aktiviteter!”

Sunniva og Solveig var på nettverkssamlingen sammen for første gang, og plutselig kommer Solveig på at hun kan huske Sunniva fra ”barnehagen for døve” da de var små. Det ble et hjertelig gjensyn! Solveig forteller at hun ikke treffer døve/hørselshemmede andre steder, så det er kjekt å være med på nettverket. Sunniva synes det ofte er kjedelig å sitte i ro, så å besøke Epic er topp!

Julebordhelgen i Svolve

TEKST / FOTO Beate Brun, NDF Nordland Tegnspråkforening

12 personer deltok på årets julebordhelg i Svolve. Samlingen startet fredag 29. november, da vi møttes til en sosial middag på en lokal kinarestaurant. Kvelden var preget av god stemning, mye latter og hyggelig samvær. For noen av deltakerne var det spesielt gledelig å gjenforenes etter 20–30 år, noe som gjorde helgen ekstra spesiell.

Lørdag – En innholdsrik dag

Lørdag morgen startet med en fantastisk frokost på hotellet, som nylig hadde blitt tildelt Twinings Best Breakfast Award for Norges beste frokost. Vi hadde fått reservert eget bord både lørdag og søndag, noe som ga en fin start på dagen. Etter frokosten delte vi oss opp for å utforske Svolve på ulike måter: noen dro til kjøpesenteret for å handle julegaver, mens andre tok en rolig tur i sentrum. Deretter møttes vi til lunsj, før ettermiddagen ble brukt til avslapning før kveldens julebord.

Julebordshow – En uforglemmelig opplevelse

Lørdagskvelden var det tid for julebordshowet, og forventningene var høye. Vi ble servert et imponerende måltid med hele 250 ulike retter å velge mellom, inkludert ribbe, pinnekjøtt, koldtbord og et stort utvalg desserter. Showet var en festlig opplevelse med musikk, trylling og et spektakulært flamme-show.

Programleder for kvelden var NRK-journalist John Inge Johansen, og hotelldirektør Erik Taraldsen ønsket oss velkommen på tegnspråk under åpningen av showet. Dette var en spesiell gest, ettersom vår forening var den eneste som ble presentert på scenen denne kvelden – noe som gjorde opplevelsen ekstra minnerik.

Vanligvis blir flere foreninger, lag og firmaer presentert, men denne kvelden var det travelt, da hele 400 personer

Gruppebilde av deltakerne som var med på julebord.

var til stede. NDF Nordland Tegnspråkforening fikk et langt bord for seg selv, og vi hadde to tegnspråktolker til stede. Takket være dem fikk vi med oss alt som skjedde under showet – en stor takk til tolkene for at de kunne være med!

Kvelden ble avsluttet med et fantastisk fyrverkeri, som lyste opp den store salen der vi satt og spiste. Vi var i salen fra kl. 19:00 til 23:30, og kvelden besto av flere runder med mat, show og sosialt samvær. Det var en veldig fin kveld, og minner for livet ble skapt.

Ønsker for fremtiden

Medlemmene uttrykte et sterkt ønske om å arrangere julebordshowet igjen i november 2025. Det er en flott

anledning til å møtes, dele gode måltider og oppleve spennende kulturinnslag sammen. Vi håper at enda flere deltakere vil bli med neste gang.

Julebordshowet er en av de viktigste møteplassene for oss, ettersom Nordland fylke er stort, og det krever planlegging å samle alle. Avstanden til møteplasser varierer fra én til åtte timers kjøring, avhengig av hvor deltakerne kommer fra. Vi ønsker også velkommen til medlemmer fra andre NDF-foreninger. Informasjon om julebordshowet i 2025 vil bli lagt ut allerede i september.

Bildekommunikasjon spesielt utviklet for døve og hørselshemmede

- Kommunisere med video og tekst i sanntid.
- Videosvar (video og tekst).
- Lokaliseringstjenesten (SOS).
- Godkjent av NAV som hjelpemiddel.
- Tilgjengelig for nettbrett, mobil, PC og Apple Mac.
- Fungerer med Tekstformidlings- og Bildetolk-tjenesten.
- TM-PC FF nå med 4-partssamtale.
- Den mest brukte bildetelefonene i Norge.

T-MEETING

Ring Direkte

Unik service!

For dere som jobber og har en T-meeting bildetelefon.

Ring Direkte betyr at du kan ringe vanlige telefoner, og de kan ringe deg, på ett trinn.

Tegnspråktolken slås automatisk på.

Ring Direkte er en tilleggstjeneste som du kan søke om fra NAV Hjelpemiddelsentral i ditt fylke.

www.tmeeting.se

sales@tmeeting.se

+46 (0) 40 661 41 80

@tmeetingsweden

Tmeeting

Informasjon fra NDFs valgkomité

Valgkomiteen har fullført sitt arbeid med å innstille kandidater til forbundsstyret, kontrollkomiteen og valgkomiteen for Norges Døveforbund (NDF) 2025.

Valgkomiteen takker alle som har bidratt med nominasjoner og verdifulle innspill. Vi hadde ønsket oss enda flere nominasjoner fra flere lokallag, men vi har gjort så godt vi kan. Ikke alle nominasjoner er blitt tatt med i innstillingen. Dette skyldes at valgkomiteen har måttet vurdere helheten i styrets sammensetning for å sikre en god balanse mellom kontinuitet, fornyelse, kompetanse og geografisk spredning.

Vi har forsøkt å finne kandidater fra ulike deler av landet, men det har vært utfordrende å oppnå ønsket geografisk spredning. De største byene har større tegnspråkmiljøer, og det er derfor naturlig at flere av kandidatene kommer derfra. Vi erkjenner også at vi ikke har lyktes med å skaffe flere flerkulturelle kandidater inn i innstillingen, til tross for at vi har vært bevisste på dette og aktivt forsøkt å finne gode kandidater. Vi håper at dette kan få enda større fokus i fremtidige valgprosesser.

Valgene vi har gjort, er basert på hva vi mener er til det beste for Norges Døveforbunds fremtid.

Vi har lagt vekt på kompetanse og erfaring, og på å sikre at kandidatene har en klar forståelse av ansvaret de påtar seg. Det er viktig med en kombinasjon av personer med mye erfaring og personer med nye perspektiver og kompetanse innenfor relevante områder som arbeidsgiveransvar, økonomi, mangfold og skole. Basert på vår vurdering og de signalene vi har mottatt, har vi innstilt nye styremedlemmer til forbundsstyret.

Fire av medlemmene i det sittende styret stiller til gjenvalg. Vi har også innstilt nye styremedlemmer til kontrollkomiteen, mens begge varamedlemmene stiller til gjenvalg. Valgkomiteen har også fått en innstilling med nye medlemmer, som vi er ganske sikre på vil bidra positivt fremover.

Forbundsleder

Niels Kristensen har signalisert at han ønsker gjenvalg. Han har hatt permisjon, men ønsker nå å gå inn i rollen som forbundsleder på fulltid dersom han blir gjenvalgt. Niels har bred støtte fra lokallagene, som også har foreslått ham som leder. Han har vært en synlig leder som har løftet frem Norges Døveforbund.

Dersom Niels skal kunne være forbundsleder på fulltid, kan det være nødvendig å gjennomgå vedtektene, særlig §7, for å sikre at rammene for en slik løsning er tydelige.

Vi vil minne om at det er Landsmøtet og ikke valgkomiteen, som velger forbundsstyret, kontrollkomiteen og valgkomiteen. Ved eventuelle benkeforslag anbefaler vi at Landsmøtet vurderer kandidatens kompetanse og ser det i sammenheng med hvordan alle kandidatene kan utfylle hverandre i styret.

Godt valg!

Med vennlig hilsen,

NDFs valgkomité valgt av Landsmøtet 2022

Nina Hauge, Marianne R. Kolvik (frem til 29. januar 2025), Trude Lillegjære, Solveig Uteng (vara fram til 29. januar 2025) og Asgeir Brovold.

Innstilling til Norges Døveforbunds valg i 2025

Forbundsstyret

TILLITSVERV	NAVN	MEDLEMSLAG
Forbundsleder	Niels Kristensen	Oslo
Nestleder	Camilla Høiberg	Oslo
Styremedlem	Kjetil Skarpeid	Vestfold
Styremedlem	Siv Anne Jøros	Trondheim
Styremedlem	Astri Frafjord	Stavanger
Styremedlem	Ståle Hatlelid	Drammen
Styremedlem	Camilla J. Vågen	Trondheim
1. varamedlem	Julia Johnsen	Oslo
2. varamedlem	Jim Vold	Vestfold
3. varamedlem	Mia Sveberg	Trondheim

Tilleggsinfo:

Forbundsstyret oppnevner en ansatt-representant og en representant fra Norges Døveforbund Ungdom.

Kontrollkomité

TILLITSVERV	NAVN	MEDLEM
Komiteemedlem	Lars Aksel Berge	Stavanger
Komiteemedlem	Berit Emilie Sørnypan	Trondheim
Komiteemedlem	Harald Oppigård	Møre og Romsdal
1. varamedlem	Marte Kvinnegard	Oslo
2. varamedlem	Lars Petter Lindman	Oslo

Kontrollkomiteen konstituerer seg selv ved å velge leder.

Valgkomité

TILLITSVERV	NAVN	MEDLEM
Komiteemedlem	Paal R. Peterson	Oslo
Komiteemedlem	Hedvig Sinnes	Stavanger
Komiteemedlem	Rune Anda	Bergen
1. varamedlem	Katja M.A. Eidesen	Innlandet
2. varamedlem	Erlend Holsen	Møre og Romsdal

Valgkomiteen konstituerer seg selv ved å velge leder.

Valgkomiteens innstilling til forbundsperioden 2025–2028

Valgkomiteen har utarbeidet et forslag til nytt forbundsstyre for perioden 2025–2028:

Forbundsleder

Niels Kristensen

Drøbak

Jeg er 54 år gammel, bor i Drøbak og er medlem i NDF Oslo. Valgkomiteen spurte meg om jeg ville

stille som forbundsleder for perioden 2025–2028, og jeg takket ja. Jeg har tidligere sittet i forbundsstyret. I 2019 ble jeg valgt som forbundsleder, og jeg ble gjenvalgt i 2022. Jeg var forbundsleder frem til 1. januar 2024, da jeg valgte å ta permisjon fra vervet. Under permisjonen jobbet jeg som foreningskonsulent gjennom prosjektarbeid i Norges Døveforbund.

Jeg føler meg ikke helt ferdig som forbundsleder og har fortsatt mer å gi. Jeg ønsker et tettere samarbeid med lokalforeninger, Norges Døveforbunds Ungdom og seniorer. Jeg vil også jobbe for å styrke menneskerettighetene til vår målgruppe.

Nestleder

Camilla Høiberg

Oslo

Jeg bor i Oslo og jobber som administrasjonsdirektør med nasjonalt ansvar for Døvekirken.

Jeg har bred erfaring fra både organisasjonsarbeid til arbeidsgiverrollen. Selv om jeg har sittet i forbundsstyret siden 2016, ser jeg at Norges Døveforbund fortsatt kan ha stor nytte av mine bidrag.

Jeg brenner for å styrke fellesskapet og sosial inkludering for alle aldersgrupper.

Styremedlem

Kjetil Skarpeid

Sandefjord

Jeg er en sørlending som har bodd litt rundt omkring i Norge på grunn av skole, utdanning og jobb.

Det samme som mange andre tegnspråklige har gjort og kanskje fortsatt gjør når de skal gå på skole, finne seg en jobb, eller finne seg selv og sin identitet.

Jeg har jobbet som lærer ved AC Møller skole i mange år, og jobber i dag som tegnspråkkonsulent ved Signo kompetansesenter i Andebu og bor i Sandefjord.

Jeg har høstet erfaringer som blant annet RAFT-leder i studentforeningen i Trondheim, tillitsvalgt i yrkeslivet og som vara og styremedlem i NDF. Jeg føler meg privilegert som har fått muligheten til å delta i ulike tegnspråklige møteplasser, verv og organisasjonsarbeid.

Gjennom studiene og yrkeslivet har jeg møtt mange tegnspråklige og andre som vil lære seg tegnspråk, men samtidig har jeg også blitt fortalt mange ulike historier og livserfaringer på godt og vondt.

Den største forskjellen på før og nå, som jeg opplever, er at tilgangen til språkmiljø, møteplasser, skoletilbud og utdanning for tegnspråklige samt tilbudet til eldre og pleietrengende er altfor dårlig mange steder.

Språkdeprivasjon er også et begrep vi diskuterer titt og ofte. Uten forståelse i samfunnet eller tilgang på språk og gode rollemodeller fører det dessverre til at flere ikke får det de har rett på. Det kan vi kalle for ”det store tegnspråkparadokset”? Vi har nå endelig fått NOU og språkloven, men hvor er miljøene og mulighetene?

Jeg brenner for oss og språket vårt, men vi må gjøre det sammen. Hvis vi samler flest mulig og lager en stor flamme, sånn at ”bålet” blir synlig i kommunene og på Stortinget? Jeg ser frem til å møte dere på landsmøtet i Bergen, det er en fin by som jeg tidligere har bodd 6 år i.

Styremedlem

Siv Anne Jørås

Levanger

Jeg er 50 år og bor i Levanger, jeg er medlem i NDF Trondheim. Jeg har tidligere jobbet som regnskapsfører

og er nå ufør. Jeg ble født KODA, men har fått gradvis redusert hørsel. Jeg har vært en høreapparatbruker, og har i dag CI på begge ører. Jeg har vært integrert i ”normalskole”, samt elev ved ”spesialskole”.

Valg av skole førte meg til Briskeby og Oslo. Det som skulle være 3 år i Tigerstaden ble til nesten 30 år på Østlandet, hvor jeg i dag har to voksne barn og et barnebarn. Utrykket ”En gang Trønder – alltid Trønder”, er ekte, og jeg er nå tilbake i Levanger, omringet av skog, fjell og sjø, sammen med hunden min.

Jeg har utdannelse innenfor økonomi, med arbeidserfaring fra mange år som regnskapsfører, både i organisasjoner og det private næringsliv.

Jeg har mange gode minner med min bestefar og hans bror, som jeg vokste opp med vegg i vegg med. Jeg så hvor mye tegnspråkmiljøet betydde for dem, både i lokallaget, idrettslaget og senere på Døves Aldershjem i Trondheim. I ungdomsårene, på Østlandet, var jeg aktiv iblant annet ODUG og NDU. Fortiden er jeg sekretær i Trondheim Døves Dameforening.

Min erfaring med organisasjoner, frivillige som bedrifter, fra bunn til topp i hierarkiet, har gitt meg muligheten til å tilegne meg kompetanse og erfaringer fra alle ledd. Blant annet startet jeg, sammen med min ekssmann, et transportselskap, som fortsatt er i drift. Det viktigste i en organisasjon, ovenfor myndighetene, uansett form – ”uten et regnskap har vi ingenting”.

Å forholde seg til norsk regelverk, samhandling med myndigheter i ulike instanser, er ofte tungt, og ikke noe som en lærer seg på en dag eller to, det tilegner en seg over tid og mine erfaringer gjennom årene, vil komme NDF til nytte.

Mine tre hjertesaker:

- Det våre forfedre har bygd grunnpillarene for, skal bestå og utvikle seg i takt med storsamfunnet.
- Grasrota
- Fysisk og psykisk helse. Styrke og videreutvikle dagens psykiske tilbud.

Styremedlem Astri Frafjord

Stavanger

Jeg kommer fra Stavanger. Jeg er utdannet forsker innen klinisk medisin, med lidenskap for immunologi. I tillegg

til forskerbakgrunnen min har jeg erfaring fra flere ulike områder, blant annet barnehage, grunnskole, videregående skole og tegnspråkopplæring for foreldre med hørselshemmede barn.

Jeg har også vært aktiv i frivillig arbeid i flere år, blant annet i ungdomsklubben i Stavanger samt i NDFU og NDF Stavanger. I NDF Stavanger har jeg hatt verv som styremedlem og nestleder. I tillegg har jeg jobbet som veileder for innvandrere.

Jeg brenner for at alle – uavhengig av hørsel eller bakgrunn – skal ha like muligheter, enten det gjelder eldre, barn, ungdom eller voksne.

Tilgangen på ressurser og tjenester varierer mye fra kommune til kommune, og jeg mener det er viktig å jobbe for mer likeverdige tilbud.

I tillegg engasjerer jeg meg for bedre rettigheter for døve i helsetjenesten. Mange døve møter store kommunikasjonsutfordringer i møte med helsevesenet, og jeg mener det er et stort behov for mer tilrettelagte tjenester.

Styremedlem Ståle Hatleid

Drammen

Jeg er født i starten av det glade 90-tallet og jeg er i dag bosatt i Drammen

sammen med min kone Ditte og våre fire barn i alderen 5–9 år.

Mine interesser faller ikke inn under A4-kategorien der vi finner Liverpool og den slags tøys. Interessen for politikk og samferdsel er stor og dermed er en jobb i jernbanen helt perfekt for meg. Hos Bane NOR er jeg saksbehandler med hovedvekt i forvaltning av jernbaneloven og drift av region Stor-Oslo.

Ingen dag er lik, med lange og hektiske dager. Fagforeningsmann har jeg også blitt takket være lang fartstid i den sektoren, noe som etter hvert har gitt meg noen fine år som tillitsvalgt i Drammen. I tillegg til overnevnte, brenner jeg for det som faller inn under ”likestillingsparaplyen”. Selv er jeg født med Ushers syndrom, det kombinert med min oppvekst i et tegnspråklig miljø har formet meg til den jeg har blitt som en døvblind firebarnsfar.

Jeg er særdeles opptatt av at tegnspråkets status i Norge skal være på et høyt nivå der det hører hjemme, i tillegg til at våre rettigheter som døve og døvblinde minst skal være på nivå med det som finnes i samfunnet.

De siste årene har jeg viet mer tid av livet mitt til organisasjonslivet i form av flere styreverv i tillegg til å være leder for råd for personer med funksjonsnedsettelse i Kirken.

Jeg får stor glede av å treffe mennesker og samarbeide med folk med alle mulige bakgrunner og meninger, noe som er genuint i et godt fungerende styre der kjernen i arbeidet står og hviler på å fatte de rette beslutningene.

Norges døveforbund er ryggraden i tegnspråkmiljøet i Norge, og det er en glede å være med på reisen i utfordrende tider. Personen i meg er bevisst på å treffe grasrota i organisasjonen for å bygge kunnskap og høste erfaringer som kommer medlemmene og Norges døveforbund til gode.

Styremedlem**Camilla Jøssang Vågen**

Stavanger/Trondheim

Jeg er 32 år gammel. Jeg er født og oppvokst i Stavanger, men bor nå i Trondheim. Jeg jobber som lærer på ungdomstrinnet ved Huseby barneskole A.C. Møller Tegnspråksenter.

Jeg har vært styremedlem i TDUK (Trondheim døves ungdomsklubb), Trondheim Døveforening (TDF) og NDFU (Norges Døveforbunds Ungdom). Etter at jeg ble for gammel for NDFU, gikk jeg videre til styret i Norges Døveforbund.

Jeg har sittet i NDFs forbundsstyre som ungdomsrepresentant de siste tre årene, og jeg føler jeg har mer å gi.

Jeg brenner for tre saker som henger sammen og er svært viktige for meg:

- Barn og ungdom
- Skole og utdanning
- Psykisk helse

1. varamedlem**Julia Johnsen**

Oslo/Harstad

Jeg er 26 år gammel, og regner meg selv som vaskeekte nordlending. Er født døv og har fått operert inn CI på begge sider. Har gått deltid på AC Møller skole i Trondheim hele grunnskolen, både da jeg bodde i Vadsø og da jeg flyttet til Harstad.

Jeg er utdannet jurist, og jobber nå som juridisk rådgiver i en interesseorganisasjon i Oslo. Er ganske "fersk" i gamet, men jeg har vært engasjert i en

del linjeforeninger i løpet av studietiden. Jeg har flere år hatt flere verv samtidig, og har trives godt med å følge opp ulike oppgaver i de ulike foreningene.

Jeg har noen kjernesaker jeg gjerne diskuterer i det vide og det brede når det kommer til tegnspråk. For det første er jeg opptatt av tilgang til tegnspråket. Det er sentralt å få tilbud om opplæring i og på tegnspråk, og at denne undervisningen gis av personer med god kompetanse i faget. Det er essensielt å få så god oppfølging som mulig i språket, og det er viktig at tegnspråket ikke utelukkes, for eksempel fordi man har tenkt at man vil ha bedre utbytte av høreapparat o.l. uten å støtte seg til dette.

Videre engasjerer tolkesaken meg stort. I Finnmark fikk jeg tolk én gang til én teaterforestilling - og ellers var det ikke mulig å dekke oppdrag i regionen. Da jeg kom til Harstad og fikk to ansatte tolker som fulgte meg gjennom resten av grunnskolen og videregående, så jeg hvor sentralt det er å få informasjon på sitt eget språk. Vi kan ikke ha sosial ekskludering av tegnspråklige, basert på at all kommunikasjon må foregå mellom 8-16.

Jeg er også veldig opptatt av tilgang på et godt tegnspråklig miljø. Det var ikke mange andre tegnspråklige på min alder i nærområdet da jeg var yngre, og det å møtes i tegnspråkundervisningen hadde så utrolig mye å si for meg. Vi trenger gode tegnspråklige arenaer og tilbud for alle aldersgrupper.

2. varamedlem**Jim Vold**

Vestfold

Jeg ønsker å stille opp som varamedlem i Norges Døveforbund. Jeg jobber som lærer, og jeg har mye

erfaring fra ulike organisasjoner, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt.

Jeg har jobbet mye med saker som angår døve og tegnspråk. I tillegg har jeg erfaring med organisasjonsarbeid og regnskap/økonomi. For det tredje har jeg vært med på å lage en norsk tegnspråkkursbok for Norges Døveforbund. Jeg brenner å jobbe for døve barn og seniorer.

3. varamedlem**Mia Sveberg**

Verdal/Trondheim

Jeg er 26 år gammel og kommer fra Verdal. Jeg bor for tiden i Trondheim hvor jeg jobber innen

kultur og spiller curling på landslaget i paracurling.

Jeg er selv coda og tunghørt, og har alltid følt meg mest hjemme i tegnspråkmiljøet gjennom hele oppveksten og enda mere i de siste årene etter å gradvis mistet min egen hørsel. Selv om jeg bare er 26 år har jeg drevet med organisasjonsarbeid i mange år i lokale, regionale og nasjonale verv som student. I senere tid er jeg leder for NHFU (Norges Handikap Forbund Ungdom) og sitter også i dag i Norges idrettsforbund som styremedlem der.

I NDF har jeg også de siste to årene vært med i mangfoldsutvalget og stortrivdes her. Å komme mere inn på organisasjonen i NDF har vært veldig lærerikt og ønsker å kunne engasjere meg mere inn i NDF for å være med på å gjøre en forskjell for vår målgruppe. Jeg brenner for at vi i tegnspråkmiljøet fortsatt skal kunne bestå om 20-40 år. For at vi skal kunne gjøre det må vi passe på at samfunnet rundt oss og politikerne forstår hva vi står oven for, at de forstår vår historie og ikke minst ønsker å sørge for at språket vårt vil leve, og at møteplassene ikke forsvinner.

Valgkomiteen har utarbeidet et forslag til nytt kontrollkomité for perioden 2025–2028:

Medlem

Lars Aksel Berge

Stavanger

Jeg er 64 år og jobber som førstekonsulent ved Informasjonsforvaltning seksjonen i

Rogaland fylkeskommune. Jeg har tidligere hatt ulike verv i Norges Døveforbund og FFO, samt har jeg erfaring fra flere andre organisasjoner, både fra funksjonshemmede området, idrett og fagforening.

Jeg har tidligere vært mangeårig leder av Stiftelsen Stavanger tegnspråksenter, og har blant annet følgende erfaringer:

- Råd for funksjonshemmede i kommune og fylke
- Brukerrepresentant på en rekke områder, både nasjonalt og lokalt
- Er født CODA, men ble døv i 2006

Eget engasjement:

- Spesielt interessert i vedtektsarbeid
- Vil jobbe for økt brukermedvirkning
- Har hjerte for likemannsarbeid
- Har interessepolitisk engasjement, spesielt for universell tilgang til språk. Opptatt av at informasjon skal være tilgjengelig for alle i alle livsfaser og livssituasjoner

Medlem

Berit Emilie Sørnypan

Trondheim

Jeg er en 39 år gammel trønder som bor i Trondheim med samboer, en fireåring og våre to firbente. Jeg

jobber som vernepleier i Trondheim kommune.

Jeg startet i Norges Døveforbunds barne- og ungdomskomite høsten 2003, og etter det har organisasjonsarbeidet ligget mitt hjerte nært. Med unntak av et opphold på tre år så har jeg hatt verv i alle år. Jeg har hatt mange fine år med NDFU og andre organisasjoner knyttet til tegnspråkmiljøet, men har også hatt lærerike år med Hyperion og KANDU. 18 år med organisasjonsarbeid har gitt meg erfaringer med at mye er likt i organisasjonene, men også flere måter å gjennomføre organisasjonsarbeidet på. I årenes løp har jeg både deltatt i og observert ulike diskusjoner rundt f.eks. tolkninger av vedtekter, spørsmål om habilitet og andre temaer som hører med i en organisasjon.

Jeg har erfaring med å se en sak fra flere perspektiver og samtidig vurdere opp mot lovverket. Jeg er trygg på det å skille mellom sak og person – noe som er viktig i et mindre miljø.

Erfaring jeg har opparbeidet meg gjennom årene med verv er det jeg vil bidra med i kontrollkomiteen.

Medlem

Harald Oppigård

Møre og Romsdal

Jeg har jobbet frivillig gjennom 45 års virke innen døveorganisasjonen.

Jeg valgt, som 20-åring, til NDF Møre og Romsdal som varamedlem, deretter har jeg vært som fast styremedlem og senere som styreleder.

Jeg har tidligere sittet i NDF som varamedlem i en periode og jeg har vært daglig leder i NDF Møre og Romsdal i 10 år. Nå er jeg pensjonist siden 2023, men jeg jobber fortsatt på timebasis hos NDF M&R som regnskapsfører.

Min erfaring i forbindelse med vedtekter er at jeg har jobbet og lagt fram forslag flere ganger både hos NDF M&R og Norges Døveforbund. Jeg mener det er en viktig jobb som kontrollkomiteen gjør og jeg har erfaring samt gode kontakter med folk som gjør at jeg passer inn i kontrollkomiteen.

1. varamedlem

Marte Kvinnegard

Oslo

Jeg er 27 år gammel. Jeg er utdannet jurist og jeg har vært med i kontrollkomiteen før. Min bakgrunn som jurist

og tidligere erfaring fra kontrollkomiteen vil komme godt med i arbeidet som varamedlem for komiteen.

2. varamedlem

Lars Petter Lindman

Oslo

Jeg er 35 år, og bor i Løvenstad, jeg er medlem i NDF Oslo og jeg jobber som adjunkt. Jeg har vært vara i kontrollkomiteen siden 2019 og trives med det.

Valgkomiteen har utarbeidet et forslag til ny valgkomite for perioden 2025-2028:

Medlem

Paal Richard Peterson

Oslo

Jeg er daglig leder for Døves Media, og ellers styremedlem i EUD, styremedlem i Døvemuseets venner og

leder for Døves sjakkforening. Jeg har vært generalsekretær i Norges Døveforbund 2006–2010.

Medlem

Hedvig Sinnes

Stavanger

Jeg jobber og bor i Stavanger. Jeg har sittet i forbundsstyret i flere år og gjennom denne erfaringen har jeg opparbeidet en

forståelse av hva som kreves for å styrke NDFs videre arbeid og fellesskap.

Med min bakgrunn og innsikt er jeg trygg på at jeg kan bidra til å identifisere de beste kandidatene for å føre arbeidet videre fra neste landsmøte. Jeg ser frem til muligheten til å bidra i valgkomiteens arbeid.

Medlem

Rune Anda

Bergen

Jeg er nå pensjonist og har sittet noen perioder som styremedlem i NDF. Jeg har vært journalist i Døves

Tidsskrift og jobbet som daglig leder i Bergen Døvesenter i 17 år.

Er i dag leder i museumsutvalget i Bergen Døvesenter.

1. varamedlem

Katja Marita Aske Eidesen

Trondheim

Jeg er snart 39 år. Jeg bor i Trondheim, men man kan plutselig finne meg annen plass da jeg reiser rundt

ifm. jobben. Jeg er nysgjerrig og liker å lære nye ting. Jeg er interessert i mennesker, små og store.

2. varamedlem

Erlend Holsen

Ålesund

Jeg er 53 år og bor i Ålesund. Jeg har to ungdommer som blir 15 og 18 år. Jeg har hatt styreverv i NDF Møre

og Romsdal i mange år og sitter fortsatt i styret per dagens dato.

Innsendte nominasjoner fra lokallag

LOKALLAG	NAVN	TYPE VERV
Bergen	Irja M.E. Mølmen	Styremedlem, forbundsstyret
Møre og Romsdal	Tove Glomset	Styremedlem, forbundsstyret
Oslo	Niels Kristensen	Forbundsleder, forbundsstyret
Stavanger	Eirik Stangeland	Styremedlem, forbundsstyret

Bli med til Bergen og delta på Landsmøtet

Vi fra Norges Døveforbund håper at du vil komme og bruke din stemme.
Du kan også observere, og lære om organisasjonen.

Forbered deg

- Les våre protokoller, sakspapirer, årsmelding og handlingsplan på nettsiden vår.
- Er noe uklart, eller lurer du på noe? ta kontakt med ansatte hos Norges Døveforbund.

Bli kjent med de andre deltakerne

- En unik mulighet til å bli kjent med ansatte, styremedlemmer, og andre som jobber i organisasjonen og lokallagene.
- Diskutere med andre likesinnede, eller noen som har andre synspunkter og meninger.
- Benytt muligheten til å få nye erfaringer og kunnskap.

Møt opp i tide

- Det er tett program med mange forskjellige saker og det er lurt å holde oss til tidsskjemaet.
- Kom litt før tiden, og finn plassen din før programmet starter.

Ikke vær redd for å rekke opp hånda

- Mange er like nervøse som deg.
- For å få de beste diskusjonene og gode avgjørelser så er det viktig for oss å lytte til hva du mener.
- Det er mye å sette seg inn – spør også om å få mer forklaring hvis du ikke forstår.

I år kom rundt 80 personer til fagdagen for tegnspråkproduksjon i Sandefjord. FOTO: Dag Bøe / Supervisuell

Fagdag for tegnspråkproduksjon i Sandefjord

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

Den andre fagdagen om norsk tegnspråkproduksjon ble arrangert i Sandefjord 6. februar 2025, og Døves Tidsskrift var til stede for å følge med på det faglige innholdet og utviklingen i feltet. Interessen for fagdagen har økt betraktelig – i fjor deltok 40 personer, mens det i år var rundt 80 deltakere. Dette viser at behovet for faglig utvikling rundt tegnspråkproduksjonen er stort.

Dagen startet med velkomstkaffe og mingling på Scandic Park Sandefjord, hvor deltakerne fikk anledning til å hilse på gamle og nye kjente i tegnspråkmiljøet. Programmet ble ledet av tidligere skuespiller og teatersjef for Teater Manu, Mira Zuckermann.

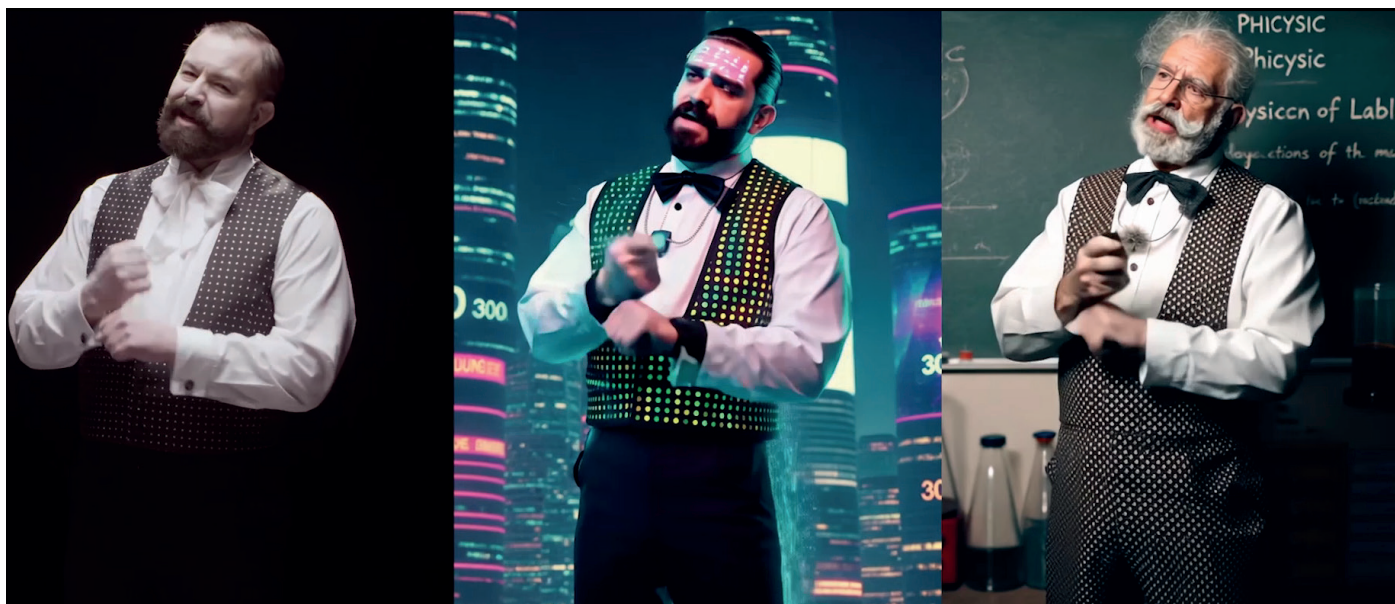
Faglig påfyll fra sterke stemmer

Fagdagen ble innledet av Finn Arild Thordarson, daglig leder i Tegn.TV og en aktør innen tegnspråkproduksjon

i Norge. Han ga en oppdatering på hvor feltet står i dag og hva som har skjedd det siste året. Sammen med språkforsker Arnfinn Muruvik Vonen fra OsloMet belyste han viktige utviklinger og utfordringer for norsk tegnspråk i produksjonssammenheng.

Et av de mest spennende temaene for dagen var kunstig intelligens (AI) og tegnspråk. Opprinnelig skulle Endre Elvestad fra Signlab holde dette innlegget, men isteden fikk deltakerne høre fra Ryan Hait-Campbell og Jeff

Shaul fra det amerikanske selskapet GoSign.AI. På amerikansk tegnspråk (tolket til både norsk tegnspråk og norsk tale) presenterte de hvordan AI og teknologi kan bidra til å forbedre tegnspråkproduksjon, blant annet gjennom datainnsamling og generative AI-verktøy for historiefortelling. De delte også innsikt i hvordan AI kan benyttes for å gjøre tegnspråk mer tilgjengelig på digitale plattformer.

Finn Arild Thordarson viste oss et kult eksempel på hvordan AI kan brukes i forbindelse med video – med RunWay. Der bytter han ut seg selv med andre karakterer, som også kopierer hans måte å prate på tegnspråk.

For å sikre full tilgjengelighet for alle deltakerne, ble alt som ble sagt på scenen oversatt til stemmetolk og igjen transkribert via SpeakSee. SpeakSee er en teknisk løsning som Supervisuell og AbleCon har testet ut for å få generert den automatiske oversatte teksten. AbleCon er en bedrift som selger hjelpemidler. Når hørende foredragsholdere snakket, ble deres innlegg tolket til norsk tegnspråk, norsk tale og engelsk tekst på skjermen via SpeakSee. Når en døv person holdt foredrag, ble de stemmetolket og oversatt til engelsk tekst på skjermen. Foreleserne fra USA fikk sine innlegg tolket til norsk tegnspråk av en profesjonell døv tolk og en døv amerikaner som har bodd lenge i Norge – en tolkning som ble vist på stor-skjerm. I tillegg ble det oversatt til norsk tale og engelsk tekst på skjermen.

Videre fikk deltakerne lære om dramaturgi og fortellerteknikker i film og scenekunst fra Mari Moen ved Dramatikkens Hus. Hun understreket hvordan dramaturgiske strukturer påvirker karakterutvikling og fortellingens oppbygning. Dette var særlig relevant for døve skapere innen teater og film, som ønsker å bruke tegnspråkets unike uttrykksform for å skape sterke historier.

Et annet viktig tema var teksting av tegnspråkproduksjoner. Sara Elisabeth Villarroel Berntsen fra Tegnsatt AS delte sine erfaringer med teksting av filmer som inneholder både tegnspråk og talespråk. Hun påpekte at dagens AI-verktøy ennå ikke kan erstatte menneskelig teksting av tegnspråkproduksjoner, og diskuterte hvilke strategier som kan brukes for å gjøre undertekster mer inkluderende og nøyaktige.

Tegnspråklige filmer

Døves Media var representert med regissør Con Mehlum, som fortalte om erfaringene fra produksjonen av Salt & Pepper, Norges første tegnspråklige spillefilm. Han reflekterte over hvordan tegnspråk ikke bare er et kommunikasjonsmiddel i filmen, men også en sentral del av dens kunstneriske uttrykk.

Et annet spennende innlegg kom fra Casper Lund, prosjektleder i Supervisuell, som utforsket hvordan litteratur kan formidles på tegnspråk. Gjennom arbeidet med å oversette Dr. Jekyll og Mr. Hyde til norsk tegnspråk, utfordret han grensene mellom film og bok – er en oversettelse til tegnspråk en

filmatisering eller en litterær gjengivelse? Dette åpner for nye måter å forstå tegnspråklig litteratur på.

Hvordan finansiere tegnspråklig film?

Et viktig aspekt ved produksjon av tegnspråklige filmer er økonomi. Ingrid Falkenberg Dokka, daglig leder i Sørnorsk filmsenter, forklarte hvordan norske filmsentre fordeler støtte til filmproduksjoner. Hun påpekte at tegnspråklige produksjoner ofte har vært finansiert utenfor de tradisjonelle filmordningene, men at det finnes muligheter innenfor det norske systemet for produksjonstilskudd.

Motivasjonen bak fagdagen

Døves Tidsskrift spurte Finn Arild Thordarson fra Supervisuell om hva som var motivasjonen for å starte en fagdag om norsk tegnspråkproduksjon.

– Jeg har jobbet med tegnspråkproduksjon i snart 30 år og drevet Supervisuell i 10 år. Gjennom denne tiden har det alltid vært en følelse av at det mangler en profesjonell arena, eller en møteplass for norsk tegnspråk-

Gruppebilde av alle deltakerne og foredragsholdere. FOTO: Dag Bøe / Supervisuell

produksjon. Tidligere var det i hovedsak Statped og Døves Media som laget tegnspråkfilm, men etter at vi etablerte Supervisuell har det kommet flere aktører, både frilansere og selskaper, som ønsker å produsere innhold på tegnspråk. Vi ser også at større

organisasjoner, som Redd Barna og Den Norske Turistforening, ønsker å inkludere tegnspråk i sitt arbeid. Det viser at det nå er et bredere grunnlag for en fast møteplass for fagfolk innen tegnspråkproduksjon.

Hvordan ble programmet satt sammen?

– Før første fagdag hadde vi et digitalt møte med døve i mediebransjen for å få innspill. I år valgte vi å ha AI som tema fordi det er veldig aktuelt, og vi ser at det

brukes mer og mer i produksjon. Foreleserne fra GoSign.AI fikk vi tak i, gjennom vårt nettverk. Vi valgte også å inkludere dramaturgi, siden det foreløpig ikke er mange døve med kompetanse på dette feltet. Målet er å styrke døves profesjonelle deltakelse i flere spisskompetanseområder innen medieproduksjon.

Blir det fagdag neste år også?

– Ja, det ser slik ut. Vi ser at dette er noe folk ønsker seg, og tilbakemeldingene har vært svært positive. Deltakerantallet økte fra 40 i fjor til det dobbelte i år, og mange som var med i fjor kom tilbake – og tok med seg flere. Vi håper dette blir en fast årlig møteplass som kan videreutvikles.

Engasjerende paneldebatt og en vellykket dag

Dagen ble avsluttet med en paneldebatt ledet av Mira Zuckermann, hvor deltakerne fikk stille spørsmål og komme med innspill til hvordan man kan styrke og videreutvikle tegnspråkproduksjon i Norge. Samtalene var engasjerte, og det var tydelig at fagdagen har etablert seg som en viktig møteplass for fagfolk, kunstnere og teknologiekspertene innen feltet.

Fagdagen var en stor suksess, og med økende interesse og høy faglig kvalitet ser det ut til at dette arrangementet har kommet for å bli. Vi ser allerede frem til neste års samling!

Karriereveiledning på tegnspråk har vært en suksess!

TEKST Linda Kvaksrud Hansen

I Norge finnes det flere karrieresentre som tilbyr gratis karriereveiledning, men ikke for tegnspråklige. Det kan være vanskelig å få tak i tolk på kveldstid, og det er begrenset kunnskap om døves rettigheter og muligheter i arbeidslivet. For å møte dette behovet etablerte Signo arbeid og deltagelse prosjektet Karriereveiledning på tegnspråk, med mål om å tilby tegnspråklige et lavterskeltilbud innen karriereveiledning og jobbsøking.

Prosjektet ble finansiert av Stiftelsen Dam gjennom Norges Døveforbund, og i løpet av ett år ble det gjennomført veiledning i Fagerborggata 12 i Oslo to kvelder i måneden. Det var en pause i sommerferien, og for deltakere utenfor Oslo ble det også arrangert digitale veiledninger via Teams.

Prosjektleder Hanna Cederstrøm forteller at oppmøtet var stabilt.

– I gjennomsnitt kom to personer hver kveld, noe som gjorde det mulig å gi individuell oppfølging. Det var to veiledere fra Signo arbeid og deltagelse på plass som bistod med å gå gjennom jobbsøknader og CV, karriereveiledning, kartlegge kompetanse og mulige potensielle arbeidsplasser. Veilederne i prosjektet opplevde at tilbudet dekket et klart behov. Vi fikk også henvendelser fra personer utenfor Oslo, særlig fra døve i distriktene, der det ikke finnes arbeidsmarkedstiltak for døve.

Signo arbeid og deltagelse informerte også om tilbudet ved Skullerud Voksenopplæring. Marcus Richter er lærer hos Skullerud Voksenopplæring og forteller om sine tanker om tilbudet.

– Det finnes få karriereveiledningstilbud for tegnspråklige. Deltakerne trenger veiledere som kjenner til utfordringer og muligheter for døve og hørselshemmede. Veilederne hjelper også

Marcus Richter
FOTO: Privat

med å informere Nav-saksbehandlere og finne riktige arbeidsplasser.

En av deltakerne som benyttet seg av tilbudet, Seevali Panditharathna fra Sri Lanka, forteller at Karriereveiledning på tegnspråk ble et viktig første steg i prosessen hans.

– Jeg dro til Karriereveiledning på tegnspråk en kveld for å få hjelp med jobbsøking. Veilederen anbefalte meg å søke gjennom Nav for å få en tiltaksplass hos Signo arbeid og deltagelse. På den måten fikk jeg muligheten til å starte en avklaringsprosess der, sier Seevali.

Han forteller at veilederne har god kunnskap om døve og vet hva slags støtte som trengs i arbeidslivet. Og selv om han ikke behersker norsk og norsk tegnspråk svært godt enda, så føler han at han kan kommunisere direkte med veiledere og bli godt ivaretatt hos dem.

Seevali Panditharathna
FOTO: Linda K. Hansen

– Dette tilbudet er også nyttig for døve innvandrere, siden vi kan kommunisere direkte på tegnspråk uten å måtte bruke tolk. Jeg er glad for at veiledningen var tilgjengelig på kveldstid, og jeg vil anbefale det til andre som søker jobb.

Prosjektet er nå avsluttet, men det er et ønske om videreføring.

Signo arbeid og deltagelse

Signo arbeid og deltagelse er godkjent tiltaksarrangør for NAV og drifter arbeidsmarkedstiltakene Avklaring og Oppfølging for hørselshemmede. Prosjektet Karriereveiledning på tegnspråk var støttet av Stiftelsen Dam, og søkt gjennom Norges Døveforbund.

Les mer om Signo arbeid og deltagelse, og ta kontakt her: www.signo.no/ad

Lysistrata – På Teater Manu. FOTO: Tomas Kold

Kvinner krever fred nå

TEKST Rolf Piene Halvorsen

Den store verden er full av trusler, krig og vold. Likevel haster vi gjennom ettermiddagen på buss og trikk. De fleste skal hjem, men noen av oss haster mot Teater Manu og deres nye oppsetning av den greske klassikeren Lysistrata.

Innenfor dørene treffer vi mange gamle, kjente ansikter. Gjensynsgleden er stor. Klemmene sitter løst. Vi er trygge her hos våre egne. Forventningen stiger, og endelig slipper vi inn i teatersalen. Der ser vi flere kjente ansikter i ferd med å montere en svær ting. De ser ut som oss når vi ligger over Ikea-brosjyrer og skrur sammen det vi har kjøpt. Vi føler oss flinke til å fikse og ordne, selv om vi ikke er helt sikre på om vi har forstått tegningen riktig. De monterer et stort stativ til å stå på. Så skjønner vi at spillet er i gang. Overgangen fra å haste

gjennom byen til å bli vitne til de greske kvinnes kamp for fred er sømløs. Ja, vi er ikke bare publikum, men tildeles rollen som mennene som har forlatt kvinner, barn og gamle til fordel for drap og nærkamp med andre menn ved fronten. Nyhetsbildenes skrekk lyser mot oss, ja, er oss.

Stykket Lysistrata er ca. 2500 år gammelt og er dessverre på liv og død høyaktuelt for oss i dag. Vi oppfatter det eksistensielle temaet skuespillerne bretter ut for oss, mens vi kastes fra

Ikea-montering til stumfilmens format med slapstick og taleplakater, tilpasset de tegnspråkhemmede. Et fint grep, som de tegnspråkhemmede sa fungerte godt. De fikk tilstrekkelige forklaringer til å henge med på de burleske og stadig mer utbroderende scenene av kvinners og menns kåtskap, desperasjon og fortvilelse over egne underliv når det blir altfor lenge siden sist de hadde sex. En følelse vi som har levd en stund, kan kjenne oss igjen i. Kvinnene i Athen tar kraftfulle grep i kampen for å få sønner og menn tilbake. De stormer Akropolis

og sverger hverandre troskap: Ingen mann skal få røre dem før deres menn har sluttet fred med mennene fra Sparta.

Fortellergrepet er lekende lett. Vi ser horder av kvinner og menn, selv om antallet skuespillere på scenen ikke er mer enn seks. Skuespillerne spiller menn og kvinner helt uavhengig av hva de selv måtte kjenne seg som og se ut som. Skiftene i mimikk og kroppsuttrykk er elegante og presise, slik skuespillerne på Teater Manu er kjent for å levere – uttrykk av absolutt beste kvalitet. Likevel har dramaturgen og regissøren fått frem noe helt nytt, en ny scenisk dynamikk, som når en karakter ganges opp med seks skuespillere, eller en karakter spilles i motsetning til de fem andre. Hver enkelt skuespiller glir inn i massen, men tilfører alltid en individualitet. Slik blir vi som er publikum, solidariske med kvinner som krever fred, og solidariske med kvinner og menn som drives til vanvidd av kåtskap, av et understimulert liv i hverdagen på våre individuelle torg og arenaer. Skuespillerne gjør en stor prestasjon med å fremstille kåtskapens gleder og demoniske sider på en poetisk og humoristisk måte. Selv om temaet handler om sex, er fremstillingen aldri slibrig eller obskøn, men vakker og gjenkjennbar. Uten driftenes spill og lek hadde ingen av oss vært til. Kvinnene i Athen minner oss om betingelsene for liv, alt liv.

Ikea-installasjonen gjør tjeneste som det meste. Den er Akropolis, athenernes hellige fjell. Den er hjemmets lune stue, soverommets seng og strippeklubbenes svingstang. Publikum kastes fra det ene til det andre i et høyt tempo, med tusener av små detaljer som til sammen danner et stort, fascinerende hele. De gamle mennene står på sitt, men kvinnene får etter hvert de unge mennene med på det som er vanskelig for oss mennesker: å utsette et individuelt behov for å vinne et gode for alle – fred.

Lysistrata – På Teater Manu. FOTO: Tomas Kold

Dermed ender vi på allmøtene fra 70- og 80-tallet, i tiden med veggaviser og demonstrasjonstog fulle av oppfordringer til å gjøre det riktige og det gode. Her ble det mange plakater. Dawn Jani Birley leverer replikker med inntrengende spørsmål og oppfordringer. Den norske teksten kunne vært nærmere i intensitet og engasjement. I stedet for et politisk møte, kunne stykket ha endt der det startet, med Ikea-katalogen?

Kreativiteten har vært og er stor fra alle som er med i produksjonen. Lyd og lys er nydelig avpasset og følger intrigene. De unge skuespillerne klarer seg godt sammen med de eldre, som øser av sin spilleglede og erfaring. Det er flott å følge de unge talentene, se dem vokse frem og takle samspillet og hvordan de stadig blir bedre på å kommunisere med dem på bakerste benk. De kan sine replikker og vet presist hva de skal gjøre, men ennå kan det gjøres litt større, med litt sterkere indre motstand.

Det er noe av de eldre skuespillernes hemmelige knep. Når det er sagt, lover de unge en god fremtid for Teater Manu. Likeledes regissør Philipp Stengele. Dette var hans første oppsetning på Teater Manu. Vi håper vi snart får se ham igjen. Han har tilført ensemblet en ny visuell gruppedynamikk. Stykket gir håp om fred. Når vi alle vil ha fred og ikke krig, så blir det fred. Sammen med kvinnene i Athen og alle på Teater Manu krever vi fred, nå!

Hvis du ikke kan tegnspråk fra før, er det likevel enkelt å følge stykket, som er uten stemmeskuespiller denne gangen. Det kan være lurt å gå inn på hjemmesidene til Teater Manu, lese det digitale programmet og bli kjent med tegnene for kvinne, mann, fred, gresk og Sparta. Resten skjønner du. Du kommer garantert til å le og kose deg – og gå hjem med håp om at det nytter.

Illustrasjonsbilde fra Shutterstock

Språkmiljø for døve innvandrere

TEKST Marianne Dahl Nilssen og Marianne Lindheim

De siste årene har det kommet flere døve innvandrere til Norge. Noen av dem har verken tegnspråk eller skolegang fra før. Dette er mennesker som står i en krevende situasjon. De må tilpasse seg et nytt land og en ny kultur. For første gang lærer de et konvensjonelt språk – norsk tegnspråk (NTS). For mange er dette ikke bare deres første visuelle språk, men også det første språket de har full tilgang til. Veien til inkludering i samfunnet er lang. I denne artikkelen ønsker vi å si noe om hvordan vi kan være med å gi nyankomne døve tilgang til NTS, og hvordan du kan utgjøre en forskjell.

Vårt utgangspunkt for å skrive denne artikkelen, er mange års arbeid som tegnspråklærere i voksenopplæringen. Vi har nylig avsluttet hver vår masteroppgave, der vi har intervjuet lærere og deltakere i voksenopplæringen. Lærerne har uttalt seg om å undervise i NTS i den tidlige språkkinnlæringsfasen, og deltakerne er intervjuet om erfaringer ved å lære språket.

Mange frivillige, vennlige og inkluderende mennesker i tegnspråkmiljøet gjør en stor innsats i å inkludere nyankomne

døve. Noen har invitert dem til tegnspråksentre og kulturelle arrangementer. På den måten har flere fått språktrening, fått venner og nettverk. For dem som er nye i Norge og uerfarne tegnspråkbrukere, kan det ha betydning mer enn man tror.

Behovet for deltakelse i et tegnspråkmiljø er stort, både i distriktene og i storbyene. Dette peker også NOU 2023: 20 Tegnspråk for livet på. Gjennom arbeidet med masteroppgavene våre kommer det frem at det gjøres mye godt

språklig arbeid på voksenopplæringene, men også at dette alene ikke er nok. For å virkelig lære å bruke språket trengs gode tegnspråkarenaer og flere dedikerte enkeltpersoner utenfor skolen.

Fremdeles er det dessverre noen som ikke har tilgang til tegnspråkmiljø. Det er behov for sosiale situasjoner der de nye kan møte andre tegnspråklige og oppleve å forstå og bli forstått.

Illustrasjonsbilde fra Shutterstock

Sosikulturell læringsteori og språklæring

I oppgavene våre har vi sett på språklæring i et sosikulturelt perspektiv. Det handler om hvordan vi tilegner oss språk gjennom både sosiale og kulturelle sammenhenger. Språk er ikke bare et kommunikasjonsmiddel, men også et verktøy for tenkning og læring. Gjennom språket deltar vi i en sosial verden, hvor vi utvikler både kognitive og språklige ferdigheter. Språklæring ses som en prosess som skjer i samhandling med andre, og ikke en isolert individuell aktivitet.

Gjennom deltakelse i sosiale praksiser og dialoger lærer vi å forstå og bruke språket. Barn som vokser opp i et språkmiljø, lærer språk gjennom å observere og delta i samspill som samtaler ved middagsbordet, lek og historiefortellinger. Disse erfaringene gir dem tilgang til språklige ressurser som de gradvis integrerer i sitt eget repertoar.

For denne gruppen døve derimot, er språklæring en helt ny opplevelse. De har ikke hatt tilgang til hjemlandets tegnspråk i sin oppvekst, verken i familien eller i samfunnet for øvrig. De har altså hatt begrenset mulighet til å kommunisere med mennesker i deres omgivelse. En deltaker uttrykte det å møte andre døve og å få tilgang på NTS på denne måten:

“Og jeg som trodde jeg var den eneste døve i hele verden. Og så møtte jeg andre døve og skjønnte at jeg er ikke alene. Det var som om jeg inni meg bar på en ... hva skal jeg si ... en vond klump ...”

[...]

“Så var det som om ei dør åpna seg. Ikke på vidt gap med en gang, men litt etter litt.”

I slike tilfeller blir tilgangen til et språkfelleskap og sosiale samspill avgjørende. Språklæring i et sosio-

kulturelt perspektiv handler om å skape arenaer der en kan delta aktivt i meningsfulle sosiale aktiviteter. Dette inkluderer alt fra planlagte undervisningssituasjoner til uformelle sosiale møter der NTS brukes naturlig.

Språklæring i et sosikulturelt perspektiv handler også om å anerkjenne og bygge videre på den enkeltes eksisterende språklige ressurser. For voksne døve innvandrere kan dette bety å inkludere og anerkjenne bruk av kreative visuelle måter å kommunisere på for å forstå hverandre. I begynnelsen vil kommunikasjon med forståelse være viktigere enn å bruke riktige tegn. Deltakere har kanskje flere tegn og en visuell måte å formidle seg på som de har brukt sammen med familien. Selv om språkressursene er begrenset, er det et verdifullt utgangspunkt for videre språkutvikling. Samtidig krever det at samtalepartnere tilpasser kommunikasjonen til hver enkelt person.

Språklæringen handler ikke bare om å tilegne seg et nytt språk, men også om å utvikle en språklig identitet. For døve innvandrere som lærer norsk tegnspråk, innebærer dette ofte en prosess med å finne tilhørighet i et nytt språkfellesskap og redefinere sin egen identitet som språklig aktør. En av de intervjuede deltakerne forteller om sin første tid i Norge:

“Jeg ville ikke, for jeg var så flau. Jeg likte ikke tegnspråk. Jeg ville ikke. Men jeg måtte jo på skolen! Så jeg holdt ut og var tålmodig. Jeg forstod ikke hvorfor jeg skulle lære noe som var helt forskjellig fra det familien kunne.” ... “Og så ... nå elsker jeg tegnspråk over alt i verden!”

Gjennom oppgavene våre ble vi oppmerksomme på at deltakernes forventninger til å begynne på skole, ikke helt samsvarer med tilbudet mange får. Forventingene som ligger i å lære språket de andre i familien kan, blir ikke oppfylt. Norsk tegnspråk har ikke bruksverdi for enkelte deltakere i starten. For hvem skal de snakke dette språket med? Møtet med det nye språket er mye vanskeligere for mange, enn det vi var oppmerksomme på.

Utfordrende, men viktig kommunikasjon

Fraværet av naturlig språkutvikling kan påvirke kognitive, sosiale og emosjonelle ferdigheter, og forsterker behovet for tålmodighet og støtte fra omgivelsene. Dersom en person ikke har utviklet gode språklige strategier kan det være vanskeligere å sette ord på abstrakte tanker og følelser. Da er det avgjørende å tilrettelegge for enkle, konkrete kommunikasjonssituasjoner der mening blir tydelig gjennom handling og sammenheng. Denne tilretteleggingen vil variere i behov. En av de intervjuede deltakerne forteller om en god situasjon fra den første tiden på skolen. Læreren brukte små filmer, bilder, snakket sakte og trygget deltakeren godt i kommunikasjonen.

Deltaker: *“Og det var veldig sakte (ler) ... veldig sakte. Og hvis det gikk fort, huff, det var helt umulig for meg å forstå.”*

Forsker: *“Men hvis det gikk veldig fort og du ikke forstod, kunne du si i fra da?”*

Deltaker: *“Ja”*

Forsker: *“Hva gjorde læreren da?”*

Deltaker: *“Læreren forklarte veldig rolig og tydelig. Og de visste at jeg var ny, så de måtte forklare veldig rolig. Så forstod jeg litt hvis de snakka rolig. Huff, da begynte jeg nesten å gråte og hadde bare lyst til å stikke tilbake til hjemlandet (ler forsiktig).”*

Forsker: *“Men det har du ikke lyst til nå?”*

Deltaker: *“Jeg ville aldri tenke på det!”*

Deltakeren husker godt de første timene med å lære NTS. Sitatet kan være et eksempel på den sårbare situasjonen deltakeren var i. Denne deltakeren begynte nesten å gråte da hen ikke forstod hva læreren sa. Undervisningen foregikk i svært rolig tempo og det var rom for å si ifra om at en ikke forsto. Det fremstår som om lærerne har klart å skape et miljø der forståelse er viktigst i en tidlig fase av tegnspråkinnlæringen.

Det kan være stort behov for en tilpasset måte å kommunisere visuelt på i en tidlig innlæringsfase. Dessuten forteller flere av de intervjuede lærerne om betydningen av å gjøre noe praktisk sammen:

“Jeg kunne ønske det var et sted i byen vi kunne dra til. Et sted vi kunne være, se hva som skjer, føle og ta på. Og å snakke om det DER. Så vi må bruke fantasien, og finne ting som deltakerne liker å gjøre.”

“Kanskje på kjøkkenet eller i leiligheten. Mer praktisk. Ikke i et undervisningsrom, men kanskje hjemme hos deltakeren. Jeg reiste faktisk hjem til han. Der kunne vi se på alt som var rundt i leiligheten. Peke på de ulike tingene å gi tegn for det. Jeg

mener at å undervise på skolen om noe vi ikke kan se, blir for abstrakt. Hjemme blir det mer virkelig. På lavt nivå kan vi gå hjem til dem. Og å gå ut i byen og på butikken det bruker jeg mye.”

“Og når vi gjør det praktisk da skjer det utvikling og læring. Du kan nesten se at kunnskapen vokser i hodet. Når vi sier et stedsnavn må de kunne se for seg hvor det er, og da er det ikke nok å snakke om det i klasserommet. De blir ikke kjent av at vi snakker om stedet i klasserommet.”

Lærerne beskriver hvordan konkrete situasjoner letter kommunikasjonen. Deres erfaring er at deltakerne da ser nytteverdien av tegnspråk, noe som motiverer til å kommunisere. Vi mener det samme gjelder på fritiden. Å gjøre noe sammen setter praten lettere i gang enn å sitte i ro med en kopp kaffe. Dra gjerne på besøk, gå en tur til byen, bake ei kake, se en fotballkamp eller reparere en sykkel sammen. Dette gir uformelle, trygge og nyttige rammer for språkutvikling.

Situasjonene gjør det mulig å knytte tegn og begrep til spesifikke erfaringer. I starten vil det være krevende og for abstrakt å kommunisere om annet enn det vi faktisk ser. Med nok tid, tålmodighet og gode muligheter for å kommunisere, utvikles språkferdighetene litt etter litt.

Lærerne forteller i intervjuene at flere av deltakere dessverre ikke har denne muligheten utenfor skolen. En deltaker understrekte at hen aldri hadde lært tegnspråk hvis ikke hen hadde blitt så godt inkludert på tegnspråksenteret.

Døve innvandrere som lærer norsk tegnspråk som sitt første konvensjonelle språk, trenger gode tålmodige språkmodeller å snakke med. Vi oppfordrer både enkeltpersoner og tegnspråkmiljøet til å synliggjøre hvilke tilbud som finnes for døve innvandrere. Kanskje finnes det allerede tilbud og muligheter som kan benyttes av flere?

Fra venstre: Marianne Lindheim og Marianne Dahl Nilssen. FOTO: Privat

Marianne Dahl Nilssen, lærer ved voksenopplæringen i Grimstad (Kvalifiseringstjenesten)

Jeg har undervist døve innvandrere siden 2010 ved både Arendal og Grimstad voksenopplæring. Jeg studerte ved OsloMet 2020-2024. Våren 2024 leverte jeg min master i skolerettet

utdanningsvitenskap med fordypning i tegnspråk. Oppgavetittel: "En voksen döv deltager uten morsmål og skolebakgrunn. Hva gjør jeg nå?" En kvalitativ studie av hvordan lærere i kommunal voksenopplæring arbeider med å gi nyankomne voksne døve innvandrere uten morsmål og skolebakgrunn en god start i språk-opplæringen.

Marianne Lindheim, utdannet spesialpedagog med master i skolerettet utdanningsvitenskap med fordypning i norsk tegnspråk ved OsloMet 2020-2024

Oppgavetittel: "Null språk, null ord og null norsk" - en kvalitativ studie av hva voksne døve innvandrere uten tegnspråk fra hjemlandet, fremhever som suksessfaktorer for innlæring av norsk tegnspråk.

Tidligere lærer ved Skullerud voksenopplæring i Oslo, Kvalifiseringstjenesten i Grimstad og Kongsgård skolesenter i Kristiansand. Nå ansatt i PPT støtte Vest, audiopedagogtjenesten.

Kilder:

Dufva, H. (2013). Language learning as dialogue and participation. I E. T. Christensen, L. Kuure, A. Mörch & B. Lindström (Red.), *Problem-based learning for the 21st century: New Practices and Learning Environments* (1. utg., s. 51-72). Aalborg Universitetsforlag.

Duggan, N. & Holmström, I. (2022). "They have no language": Exploring language ideologies in adult education for deaf migrants. *Apples (Jyväskylä, Finland)*, 16(2), 147-165. <https://doi.org/10.47862/apples.111809>

Glickman, N. S. & Hall, W. C. (2019). Culture and Disability. I N. S. Glickman & W. C. Hall (Red.), *Language Deprivation and Deaf Mental Health* (s. 1-23). Routledge.

Henner, J. & Robinson, O. (2021). Unsettling Languages, Unruly Bodyminds: Imaging a Crip Linguistics. <https://doi.org/10.31234/osf.io/7bzaw>

Koulidobrova, E. & Pichler, D. C. (2021). Crippling the "Delay": Multilingualism-related consequences of re-labeling language deprivation systems. *Frontiers in Communication*, 6, Article 751457. <https://doi.org/10.3389/fcomm.2021.751457>

NOU 2023:20. Tegnspråk for livet: forslag til en helhetlig politikk for norsk tegnspråk (9788258315718). K.-o. likestillingsdepartementet. Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon Teknisk redaksjon.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2023-20/id2984187/>

Sivunen (2019). An Ethnographic Study of Deaf Refugees Seeking Asylum in Finland. *Societies*, 9(1), Article 2. <https://doi.org/10.3390/soc9010002>

Säljö, R. (2001). *Læring i praksis: et sosiokulturelt perspektiv* (S. Moen, Overs.). Cappelen Akademisk Forlag. (Opprinnelig utgitt 2000).

Vygotskji, L. S. (2001). *Tenkning og tale* (T.-J. Bielenberg & M. T. Roster, Overs.; A. Kozulin, Red.). Gyldendal. (Opprinnelig utgitt 1934).

Gruppebilde av NDFU-styret.

NDFU-styreseminar i Trondheim

TEKST / FOTO Niels Kristensen

Norges Døveforbunds Ungdom (NDFU) gjennomførte styreseminar i Trondheim 25.–26. januar.

Bakgrunnen for oppholdet var en studietur der styret besøkte Rødbygget og Døvemuseets venner hos deres kafé. De fikk også en omvisning på Døvemuseet. NDFU arrangerer Nordisk Ungdomsseminar (NUS) i Trondheim i oktober og ønsker å markere 200-årsjubileet for tegnspråk-undervisning i Norge. Besøket på Rødbygget var svært givende, og vi anbefaler alle som deltar på Døves Kultur dager i Trondheim 19.–21. september, å ta turen dit.

Vi retter en stor takk til NDF Trondheim for lån av lokaler til vårt seminar over to dager. Styret analyserte sine teamroller og diskuterte både styrker og forbedringsområder. I tillegg drøftet vi hvordan NDFU kan øke sin synlighet i samfunnet – en spennende og viktig samtale.

På kvelden kom noen lokale ungdommer innom for å hilse på NDFU-styret. Styret delte informasjon om NDFUs arbeid og hvilke tilbud som

finnes for ungdom gjennom året. Det ble en hyggelig kveld med pizza og sosialt samvær.

NDFU arrangerer seminar for alle samt årsmøte i Oslo 24.–26. oktober 2025.

Hold av datoen allerede nå!

I løpet av seminaret var det også sosiale aktiviteter og deltakerne ble bedre kjent med hverandre.

NDFU og NDF deltok på to europeiske seminarer

TEKST / FOTO Niels Kristensen, Federico Gianasso og Irja Marie E. Mølmen

I oktober 2024 deltok Irja Marie E. Mølmen og styreleder Isaac E. Jacobsen fra Norges Døveforbund Ungdom (NDFU) på et seminar i Castberggaard, Danmark, i regi av European Union of the Deaf Youth (EUDY). To ungdomsrepresentanter fra 11 forskjellige land delte erfaringer om organisasjonsarbeid og utviklet en verktøyhåndbok for ungdomsorganisasjoner i Europa.

I februar 2025 møttes deltakerne igjen i Lisboa, Portugal, sammen med representanter fra sine moderorganisasjoner. Niels Kristensen representerte Norges Døveforbund (NDF) sammen med Irja Mølmen og Federico Gianasso, som nylig tiltrådte som ungdomskonsulent i NDFU.

Seminaret fokuserte på samarbeidet mellom ungdomsorganisasjoner og moderorganisasjoner. Deltakerne jobbet blant annet med Participation Ladder (deltakelsesstige), et verktøy for å forstå og styrke unges medvirkning i organisasjoner. Håndboken, som ble utviklet i Danmark, ble videre finpusset med innspill fra moderorganisasjonene.

– Vi i Norge er heldige som har en ungdomskonsulent i NDFU. Det gir mer stabilitet og trygghet for ungdomsarbeidet, sier Irja Mølmen.

Samarbeidet mellom NDFU og NDF trekkes fram som positivt sammenlignet med situasjonen i enkelte andre land:

– Vi opplever ikke at NDF ser ned på NDFU, slik noen ungdomsorganisasjoner i andre land har rapportert om sine moderorganisasjoner, sier Federico Gianasso.

Seminaret ga også rom for sosiale aktiviteter, inkludert en kulturkveld der deltakerne fikk smake på spesialiteter fra ulike land. Norge bidro med lefse,

Freia sjokolademelk, Kvikk Lunsj og norske brusfavoritter som Solo, Urge og Villa. NDFU og NDF ser nå på muligheter for tettere samarbeid, blant annet innen prosjektsøknader. Seminaret ble en viktig arena for å utveksle erfaringer og styrke samarbeidet mellom unge og etablerte organisasjoner.

Fra Norge til Tanzania – kamp for døves rettigheter

TEKST René Stub-Christiansen

Norges Døveforbund (NDF) har nylig gjenopptatt sitt internasjonale engasjement ved å inngå et samarbeid med Atlas-alliansen og Tanzanias døveforbund (CHAVITA). Dette partnerskapet fokuserer på å styrke rettighetene til døve og hørselshemmede i Tanzania. Hvilke juridiske utfordringer står døve i Tanzania overfor, hvordan kan samarbeidet mellom NDF og CHAVITA adressere disse, og hvilke lærdommer kan norske døve trekke fra dette internasjonale partnerskapet?

Døves situasjon i Tanzania

Tanzania har gjort fremskritt ved å vedta lover til fordel for døve, men realitetene er dessverre fortsatt at svært mange døve lider. Bare 3 % av personer med funksjonsnedsettelse har fast inntekt. Selv om døve har rettigheter, er det mange arbeidsgivere som mangler kunnskap om døves rettigheter. Diskriminering og stigma er svært utbredt.

Samarbeidet

Tanzania anerkjente FN rettighetene for bl.a. døve (CRPD) før Norge, men selve implementeringen i lovverket og praktisering av rettighetene går sakte. Atlas-alliansen bidrar derfor med midler til NDF for å bidra med ressurser slik at prosessen kan gå raskere og bedre.

Behovet i Tanzania er stort og hovedfokus for NDF har vært å få gjennomført CRPD i nasjonalt lovverk, styrke tegnspråkets status og døve kvinners rettigheter. Kvinner generelt blir ofte diskriminert i Tanzania på grunn av kjønn, og døve kvinner opplever dobbel diskriminering fordi de også er døve.

Korrupsjon er problemet

Noen vil peke på at Tanzania er et fattig land, og at dette er forklaringen til at rettigheter ikke blir gjennomført.

Men det er også viktig å forstå at årsaken til de manglende ressursene i stor grad skyldes korrupsjon fordi offentlige midler ikke brukes slik de skal for å styrke døves rettigheter.

Ikke nok med det, men korrupsjon bidrar også til å ødelegge for mange viktige internasjonale prosjekter som prøver å hjelpe. I 2010 ble det avdekket at Norconsult ble dratt inn i en korrupsjonssak som skapte store problemer for selskapet. Agricultural Council of Tanzania fikk i 2022 problemer med misbruk av bistandsmidler, som førte til krav om tilbakebetaling fra Norad. Slike tilfeller viser hvordan korrupsjon både ødelegger for landets egne mekanismer for å oppfylle døves rettigheter, men samtidig kan legge hindre for utenlandske initiativ til å hjelpe.

Antakeligvis er bekjempelse av korrupsjon den viktigste nøkkelen til å lykkes med å styrke døves rettigheter i Tanzania.

Ett skritt av gangen

Vi kan alle forstå at NDF ikke kan løse alle korrupsjonsproblemene i Tanzania. Det handler altså mer om å ta små målrettede skritt i riktig retning. NDFs rolle er ikke å løse alle

utfordringene, men å bidra med kunnskap og verktøy som kan gi CHAVITA bedre forutsetninger for å drive sitt viktige arbeid. For døve i Tanzania betyr dette et håp om en bedre hverdag. For oss i Norge er det en påminnelse om at rettighetsarbeid ikke bare handler om hva vi kan gi, men også hva vi kan lære av hverandre.

CHAVITA opererer i en kontekst med økonomiske utfordringer, mangelfull infrastruktur og begrenset støtte fra myndighetene. Til tross for dette har de oppnådd resultater gjennom langsiktig arbeid og utholdenhet, noe som minner oss her hjemme om at rettighetsarbeid krever både tålmodighet og kreativitet.

René Stub-Christiansen
Advokat

René er advokat for Norges Døveforbund og deres medlemmer. Han kan tegnspråk og tar gjerne imot spørsmål og forespørsel.

E-post: post@stub-christiansen.no
Chat: www.stub-christiansen.no

Fra venstre: Aud Karin Støyva, Nina Hauge og May Britt Nyløkken. FOTO: Privat

Tre personer, samme sted, samme dag – og nøyaktig samme fødselsdato.

Et sjeldent tilfelle

TEKST May-Britt Nyløkken

Vi var tre 14 år gamle jenter som spent dro til Risøya, der Døvekirken arrangerte ungdomsleir for døve fra 7. til 12. juli 1981. Dit kom det mange nysgjerrige ungdommer fra hele landet. En fin tid.

Vi tre var mye sammen, og da vi ble bedre kjent, fant vi ut at vi var født på samme dag det samme året! Det var nok et sjeldent sammentreff!

“Jøssenavn,” tenkte vi. “Er det mulig at tre treffes på samme sted, og alle er født 03. september 1965?!”

Vi bestemte oss for å kalle oss for ”trillinger”. Tenk at vi alle tre var mørkhåret også. Vi husker alltid hverandres dag. I år vil vi til sammen bli 180 år gamle.

Hvem er så vi?

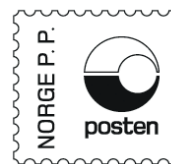
Nina Hauge: Født på Hvalstad fødestue i Akershus kl. 08.50. Oppvokst i Oslo, og gikk på Ila skole for hørselshemmede. Har tre voksne barn og to barnebarn. Bor på Frosta i Trøndelag.

Aud Karin Støyva: Født i Førde ca. kl. 08.30. Oppvokst på Byrkjelo i Sogn og Fjordane. Gikk på Vikhov skole for hørselshemmede i Trøndelag. Har tre voksne barn og to barnebarn. Bor på Fornebu.

May Britt Nyløkken: Født på Lillehammer sykehus kl. 12.50. Oppvokst på Dombås i Innlandet. Gikk på Neremo døveskole på Øyer i Innlandet og på døveskolen i Trondheim. Har to voksne barn. Bor i Lyngdal i Numedal.

Finnes det andre slike sammentreff, med lignende historier her i Norge?

Returadresse:
Norges Døveforbund
Grensen 9
0159 OSLO

NORGES TEGNSPRÅKLIGE FOLKEHØGSKOLE

TEGNSPRÅK-
LAND
FOR ALLE

Skann QR-kode
Besøk nettsiden

LINJETILBUD :

TEATER PÅ
TEGNSPRÅK

NORSK
TEGNSPRÅK

DESIGN
DIN VEI

NORSK FOR
MINORITETSSPRÅKLIGE
DØVE

